

Mengeldichten

Adriaan Jozef Stips

Editie Peter Jozef Visschers

bron

Adriaan Jozef Stips, *Mengeldichten* (editie Peter Jozef Visschers). Vanlinthout en Vandenzande, Loven 1837

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/stip003meng01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

OPGEDRAEGEN
AEN DE
BLOEDVERWANTEN
EN
VRIENDEN
DES AFGESTORVEN.

Voorberigt.

Daer my, als vriend van wylen den heer A.J. STIPS, eenen bundel van nuttige en leerryke Mengeldichten ter hand besteld is, heb ik, myns dunkens, hiervan geen voordeeliger gebruyk kunnen maeken, dan met de zelve, by uytkiezing, in het licht te geéven, overtuygd dat zy by alle Lettervrienden een zoet aendenken zullen zyn van dien welken eenen der Opregters des Tael- en Dichtlievend Genoótschaps binnen Antwerpen geweést is⁽¹⁾. Ik zeg, by uytkiezing, omdat ik my slegts by die geénen zyner Dichten bepaeld heb, welke ik de aengenaemste en nuttigste voór de Jeugd geóordeeld heb, hoogst verblyd van haer een fraey en leerryk boekje van dien aerd in handen te kunnen geéven.

Dan, men denke geenszins dat ik deéze Mengeldichten voórbreng om in vergelyking met groote Dichters te treéden, neén; den heer STIPS

(1) Het Antwerpsch Tael- en Dichtlievend Genoótschap heeft aenvang genomen den 16 october 1803.

heeft nooyt het geluk gehad zich in zyne jeugd op Konsten en Weétenschappen toe te leggen. Al wat hy geleerd en geschreéven heeft, is de vrugt van zyne eygene oefening en werkzaemheyd geweest, gelyk zulks ook plaets heeft by zynen nog leévendén broeder J.B. STIPS, die onderscheydene Werkjes en Dichten in het licht gegeéven heeft⁽¹⁾.

By het opstellen deézer Mengeldichten heb ik de spelwyze des dichters behouden. Alleenlyk heb ik het my veroórlofd, waer eene misgreép van Dichtkunde voórkam, de zelve doór eene andere uytdrukking te vervangen.

Mechelen den 2 Augustus 1837.

- (1)
- 1° Den Gierigaerd, *Tooneelspel*.
 - 2° De twee Staetsgevangenen.
 - 3° Den Aftogt der Hollanders uyt Belgien, of de twee Dienstboden.
 - 4° Lessen van vader Jacob aen zyne kinderen.
 - 5° Samenspraek tusschen eenen meester en zynen leerling.
 - 6° Gedichten, in het werk: *Gedichten en Verhandelingen* van het Koninglyk Genoótschap van Tael- en Dichtkunde, te Antwerpen.

Aen den dichter A.J. Stips^(*).

HY, die ten Zangberg klom, met rustelooze schreden,
 En d'ed'le Dichtkonst van jongs af heéft aengebden,
 Dat *Schaldis stad* hem vry haer' ryksten zanger noem';
 Uyt duyzend⁽¹⁾ Dichten straelt zyn' schitterenden roem.
 Ja; 't geén tot wonder dient in hooggereze jaeren,
 Weét hy zyn' Dichttrant nog aen zagten toon te paeren;
 Hy rand nog alles aen, zoo 't valt, 't zy ryp of groen,
 En maekt, daer 't noodig is, op ied'ren leest een' schoen.
 Zyn' moed en werkzaemheyd kent nog geen' rust of paelen;
 Hy weét, met schoonen zwier, zyn Dichten af te maelen.
 Behandelt hy een' stof van kruypende belang,
 Hy weét ze kundig, met een welgepast gezang,
 En ciersel zoo te kneên en te verheerlyken,
 Dat z'opgetooyd alom mag op de feesten pryken;
 Geen' rots, hoe schrael of steyl, baerd' hem ooyt vrees of zugt;
 Hy heft zich uyt het stof en snelt, met arends vlugt,

- (*) Genomen uyt het gedicht dat den eerw. heer F. Van Cannaert aen zynen vriend opgedraegen heéft, den 8 van Grasmaend 1833, ter gelegenheyd van zynen *vyftigjaerigen egtband*.
- (1) Te recht gezegd, want indien al de gedichten van den heer Stips in het licht gegeéven wierden, dan zouden deéze wel vier boekdeelen in-4° uytmaeken. Ook is er byna geen huysgezin in Antwerpen, of het bezit van hem het een of ander gelegenheids gedicht.

Waer hem zyn dichtgeest wenkt, de moeyelykheên te boven;
Al zingend laekt hy 't kwaed en weét het goed te loven.

Zyn' reyne zangster, nooyt aen laf gevley verslaefd,
Heéft staetig op het spoór der waerheyd voortgedraefd.
Ja, vriend, g'hebt steeds tot zang de keurstof uytgekoózen,
En nooyt de blanke deugd, of eerbaerheyd doen bloózen;

De Godsdienst, zedeleer en schoon' hoedaenigheên,
Die menig dichter nog, doór spotlust, blyft vertreên⁽¹⁾,
Hebt g'altyd ingehuld, en nooyt die pligt ontweken;
G'hebt nimmer 't schynschoon van vermaskerde gebreken

Den wierook toegezwaejd van onverdienden lof;
Uw' ed'le denkwyf' walgd' van vuyl bemorste stof.
Hoe kundig wist gy steeds uw' zangen t'overleggen?

Dit mag ik tot uw' eer, met oertuyging, zeggen,
Dat g'in der Dicht'ren rey van onze vaderstad,
Uyt dien hoofde wierd bemind en hooggeschat.

Wie telt den woesten hoop der schoone lettervrugten,
Waeronder gy, jaer op, jaer af, de pers deéd zugten?

Uw' bryn, zoo vindingryk, verschafte moed en lust;
Ja vriend, gy kende veél, maer kende weynig rust.

Verlangde men een' Dicht, men kwam tot STIPS gelooopen,
Die wierd terstond gemaekt; mogt ik hem dus niet doopen

Den *Verzenweéver*⁽²⁾, die bedient en groot en kleyn
Van maetgezangen, lang of kort, of grof, of fyn.

- (1) Ter loops zy aangemerkt dat men onder de menigvuldige dichtwerken die men voór de hand heéft, er byna geen enkel is, dat men zonder gevaer aen de jeugd in handen kan geéven. Men zou haer geérne lust tot de nederduytsche dichtkunde inboezemen, en altyd vind men zich wederhouden by de onzedige of ongodsdienstige stukken die in de dichtwerken voórkomen.
- (2) A.J. Stips oefende het ambagt van zyde stof werker uyt.

Welaen, gae voort, houd moed, en blyf uw' Dichten weéven;
 Zy zullen uwe faem nog lang daerna doen leéven;
 Blyf vlytig en gezond, gy zyt er aen gewend;
 K'heb, sedert vyftig jaer, niet anders u gekend.
 Uw' woeste werkzaemheyd mag tot een voorbeeld strekken;
 Zy zal uw' levensdraed tot hooge jaeren rekken;
 Dit wensch ik; mag myn' wensch ook nimmer vrugtloos zyn!
 Dan zal ik meermaels 's nagts nog by den flauwen schyn
 Van 't lamplicht, daer g'in 't eng vertrek zyt neêrgezeten,
 U nog bespieden, als gy wroet in de poëeten,
 En uwe slaepmuts draeyt, en keert, en d'handen vryft,
 Tot dat uw' veder 't een of 't ander denkbeeld schryft;
 Dit zeldzaam nagtgezigte verlustigt myne zinnen;
 'K begryp niet, hoe gy dan een Dicht aeneen kond' spinnen;
 Nog minder uwen slaep, zoo vlugtig en zoo kort;
 Want eer den dagenraed, uyt 't oost geboren word,
 Zyt gy weêr al te been; 'k moet ylins dan ontwaeken,
 Als ik den tiktak van uw zyd' getouw hoor kraeken;
 Dan denk ik, daer is STIPS al weder vroeg aen gang;
 Die by den middernagt, nog met een maetgezang
 Zich bezig hield.... Wel Heer! hy laet me schier niet slaepen!
 Al grollend vryf ik d'oog en ik begin te gaepen.
 Nu vriend, 't zy zoo, leen d'oor niet aen een kleyn verwyte;
 Want 't is de lofspraek van uw drift en werkzaemheyd.
 Vaerwel, gebuer, leef lang; ik heb myn pligt voldongen,
 En uyt een' ronde borst myn' heylwensch toegezongen;
 Vaerwel; wy treden saem naer 's levens avondstond,
 Onz' tydnaeld heeft byna den wyzer afgerond.

Wegens uwen vriend

F.V.C.

**Aen den zeer eerweerden en geleerden heer, mynheer Jacobus
Lauwers, bestierder der latynsche schoól binnen Antwerpen, in 1808.**

Geweêrdig dat wy tot u treéden
 O! Voogd en Vader die ons stiert
 Op 't heylzaempad van deugd en zeden,
 Daer ge ons met letterbloemen siert,
 Die uw vernuft weét uyt te leézen.
 Een bie die bloemjes zoekt in 't dal,
 Kan in haer keur zoo fyn niet weézen,
 Als gy die 't puyk kiest overal,
 Om tot een eêlsieraed te strekken
 Aen ons, vertrouwd aen uw bestuer,
 Die niets in al uw doen ontdekken
 Dan wysheyds-hemels-liefdevuer,
 Om steéds uw evenmensch te stigten;
 Zoo wel de grysheyd als de jeugd
 In Jesus heylwoórd te onderrigten
 Is al uwe innerlyke vreugd.
 Laet u deéz' eerbied niet mishagen,
 Daer zulks ten hoogsten billyk is:
 Nu wy uw Naemfeest op zien daegen,
 Voelt elk zich tot erkentenis
 U, wyzen Mentor! toe genegen
 Met een gemoed vol dankbaerheyd,

Dat niets voór u betragt dan zegen
 Waer by het u dit offer wyd.
 Ziedaer de kenschets van ons allen;
 Die gift van 't hert hoe gring, hoe kleyn,
 Moge aen uw heuschheyd welbevallen,
 Een allerwelkomst offer zyn.

De leerlingen.

**Aen den geleerden en verdienstryken onderwyzer, mynheer Joan.
 Abraham Terbruggen, by zynen naemdag.**

Uw Naemdag is thans weêr geboóren,
 De vreugde heerscht in ziel en zin,
 Die onze jonge wang doet gloóren,
 Terwyl zy neémt all' herten in.
 Wie geéft ons dan verhevne klanken
 Om 's meesters schrandre waekzaemheyd
 En iever hemelhoog te danken,
 Die hy ons toont ten allen tyd?
 Durft ons vernuft, zoo onbedreéven,
 Zulk een verwaenden stap bestaen,
 Van lof en dank naer eysch te geéven
 Aen zyne nooyt volpreéze daên? ..
 Neén, Meester, want onz' zwakke kragten
 Beseffen haere grootheyd niet;
 Maer dit, dit troost onz' teer gedagten,
 Dat gy onz' jongheyd kent en ziet.
 Uw heuschheyd duydt dit ons ten goede,
 'T is iever die ons spoóren geéft,

Gepaerd met een opregt vermoede
Dat altyd dankbaer voór u leeft,
En staeg uw deugden zal verbreyden
In alle plaets waer God ons zend,
Noch geen verwisseling van tyden
Die ooyt ons denkbeeld van u wend.
Ach! wie, wie kan den dienst beschryven,
Dien gy aen ons aenhoudend doet,
Al aerdsche moet verlegen blyven,
En kent nooyt wel dit heylzaem goed;
Dit goed dat gy niet ophoud aen te pryzen,
Meer doór uw voórbeeld dan vermaen,
Is, dat we ons zien naer 't hemelsch wyzen
Langs paden die m'n voór ziet gaen.
Den Hemel wille uw inzicht sterken,
En zegenen uw levensstand,
Opdat gy lang voór hem mogt werken
Tot welzyn van het vaderland,
Van 't land doór muyters overrompeld,
Dat om zyn redding zugt en klaegt,
Daer 't smeekend roept in rouw gedompeld,
Wyl Godes hand het nederslaegt.
O goedheyd! onuytputbaer ader,
O bron van duyzend zaligheên!
Die ons dien Meester Voogd en Vader
Verleent tot tugtheer onzer zeên,
Gedoog dat zyne levensjaeren
Tot onzer heyl, in zoete rust,
Omlaeg gelukkig heéne vaeren
Tot aen des hemels vrede kust.

**Aen den welagtbaeren en geleerden onderwyzer mynheer F.A. Myin,
wiens schoól vereerd word met den eersten prys der christelyke
leering, in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw, binnen Antwerpen.**

O Leydsman van de jeugd, wiens iever altyd waekt,
Om staeg de jonglingschap Gods leering in te drukken,
Wie kent den edlen drift die in uw boezem blaekt,
De vrugten die uw vlyt eens vroeg of spae zal plukken?
Gy die, met taey geduld en onvermoeyde stappen,
De jongheyd dag aen dag in Letterkunde voed,
En steéds hen onderrigt in de eerste weétenschappen,
Waer uyt het welzyn van een sterfing vloeyen moet.
Hoe staet onz' handelstad op heden niet versteld
By 't moedig kampen van uw nyvre leerelingen,
Die als verwinnaers zich zoo kwyten in het veld
Dat zy hun weêrparty den lauwerkrans ontvringen?
Want negen pryzen zien wy doór uw schoól behaelen,
Vier eerste met nog vyf die volgen kort daeraen.
Hoe luysterryk is de eer, hoe trotsch het zegepraelen
Voór hen die om de leer van Jesus stryden gaen!
Wat lof verdient gy niet voór al de moeyte en vlyt
Die gy besteéd hebt om de kindren te onderrigten,
Waerdoór g'hun wapens geéft tot zulken heylgen stryd,
Hoe moet het dankbaer hert der godvrugt u verpligten!

Gae moedig voort, Mynheer, in uw verdienstryk werk,
 Den Hemel zal u steeds tot een behoeder weézen,
 Gelukkig werkt hy, ja, die werkt voór 't heyl der Kerk,
 Zyn' moeyte zy beroemd, en overal gepreézen.

**Op de *lente* en den *winter* door den heer M.J. Van Der Maesen,
 afgeschetst by zyne intreéde in ons genoótschap.**

O jongling! die onz' maetschappy
 Met hert en iever hield gevangen
 Aen uw bekoórelyke zangen
 Van 't lent- en winterjaergety,
 Alwaer uw gladde verzen vloeyen,
 Gelyk een beék die heénen snelt,
 Als d'heete zon het ys versmelt,
 De stroomen slaekt uyt glazen boeyen!
 Met wat een huyverig gelaet
 Komt gy den winter af te maelen,
 Hoe treuren de onlangs vreugdedalen;
 Al 't aerdryk kwynt in doodsch gewaed;
 Maer zagt.... gy weét de vrolykheden
 Die ons behaegen in den tyd
 Te schetsen met bevalligheyd,
 En in hun eygenschap te ontleden;
 Zoo lokt uw lachend Lentelied
 De jeugd, doór een aenminlyk streelen,
 Na Flora's geurge hofprieelen
 Waer zy ons de eerste bloemjes bied.

Dan leyd gy ons langs veld en dreéven
 Daer boom en stronk, daer 't nieuwe groen
 Aen de oog des wandelaers voldoen,
 Waerin gevlerkte zangers zweéven,
 En Thyrsis met zyn veldschalmey
 Om deéze vreugde te vermeerren
 De liefde en lente zingt ter eeren.
 Gae voort in uwe Poëzy;
 Gy zult gewis het doelwit raeken;
 Zet dan nog vlyt en arbeyd aen
 Om 't spoór der dichtren in te slaen
 Dewyl ge uw naem berugt zult maeken;
 Zoo krygt onz' Maetschappy die u thans welkom groet,
 In u een agtbaer Lid dat haer veél eer aendoet.

Een kind aen zynen peter, by het offeren eener pyp, op zynen naemdag.

Nu den stond weêr is gekomen,
 Heéft my eerbied en ontzag
 Tot myn Peter ingenomen,
 Op de feest van deézen dag,
 Dat ik hem, uyt pligtbetragting,
 Deéze Pyp ten gifte schenk,
 Tot een teeken van hoogagting,
 Wyl ik aen zyn deugden denk,
 En myn zinnen thans laet zweéven,
 Naer myn jong en zwak begryp,

Op ons broos en vliegend leven,
 By den tabak en de pyp.
 'K zie den rook aen de oog verdwynen,
 Zoo vervliegt ons leven rasch,
 'T lichaem zal tot stof verkwynen,
 Als den tabak raekt tot asch.
 Maer, ô Peter, 's menschen deugden
 Blyven te alle tyden staen,
 Die eens in den weg der vreugden
 Tot het eeuwig Sion gaen!
 Neém deéz' Pyp, naer myn behaegen,
 Met genoegen en vermaek,
 Die ik haest u op te draegen,
 Smoor ze tot het eynd met smaek.

Dankbetuyging aen mynen vriend, op zynen naemdag.

Vriendschap, blyf gestadig woonen
 Zoo in 't hert als in de toonen
 Die ik teeken op papier;
 'K stel voór u myn vriende-snaeren,
 Wyl uw Naemdag komt verjaeren,
 Op myn kunstlooze lier.
 Kon ik myne toonen dwingen
 Om uw deugden op te zingen!
 Wat vernoeging zou 't my zyn
 Zoo ik kon - maer 'k ben bedroógen,
 'K voel, helaes! myn krank vermogen
 En myn zwakgestelde breyn.

'K heb uw vriendschap, te alle stonden,
 Elf paer jaeren trouw bevonden,
 Welk een heuglyk liefdebeeld
 Dat my leévend straelt te binnen!
 Wie leert my dit beeld beminnen
 Dat my in den boezem speelt?
 Gy alleen - dit doet my bloózen!
 Zoo ik u niet had verkoózen
 Voór myn teergeliefden vriend,
 Ach! waer was myn kiel geslaegen,
 Toen my drukten harde vlaegen
 Van den onspoeds bulderwind.
 Ja, ik was gewis op 't ende
 Hoe ik keerde, hoe ik wende,
 Met myn kiel ten grond gegaen;
 Maer wanneer gy my zaegt vaeren
 Op die smertelyke baeren
 Kwaemt gy my ten dienste staen;
 Zoodra ik u zag verschynen
 Ging myn ramp en nood verdwynen.
 Gy als eenen palinuer
 Hield uwe oogen steéds aen 't waeken,
 Al de bootsgezellen staken
 In die schrikverwekkende uer
 D'handen op naer Gods genaden,
 Die, zy zugtend, weenend baden.
 Wat een blydschap in de ziel
 Moest het ons dan niet verwekken,
 Als gy kwaemt tot redder strekken
 Van onz' halfgezonke kiel!
 Zoo deéd gy de bange zugten
 Doór uw vriendschap heénen vlugten.
 Doch wat dankbaerheyd zal ik

Aen uw heuschheyd konnen schenken,
 Heuschheyd - die zal ik gedenken
 Tot myn jongsten levenssnik.
 Ach! hoe stae ik hier verlegen
 Met dit alles te overweégen;
 Al wat ik in u ontvouw,
 Zyn opregte handelingen
 Die my noopen om te zingen;
 Maer myn zangtoon is te flauw,
 Om naer eysch uw deugd te loóven
 Zy stygt verr' myn kragt te boven!
 'K zal u dan myn liefdegroet
 Met een zegenwensch opdraegen,
 Dat u God schenk', veéle dagen
 Met een onvergangeljk goed.

Aen myne geliefde moeder, by het opdraegen eens diamanten rings.

Geliefde Moeder! zie uw kindren met behaegen
 Die rondom u geschaerd, uyt eerbied en ontzag,
 Zich haesten dat geschenk u dankbaer op te draegen,
 Doór waere liefd' gepraemd op deézen blyden dag.
 Die Naemfeest, die de vreugd doet in ons ziel herleéven,
 Dien heugelyken dag! dit liefdevoedend' hert
 Tot u, ô Moeder! steéds doór oudermin gedreéven,
 Keert van onz' drempel af verdriet en naere smert.
 Dit schitterend gesteent, hoe tintlend van glansen,
 Is slechts een flauwe strael van onze dankbaerheyd,
 Wy wenschen dat, om u, den Heer, uyt 's hemelstransen,
 Nog lang zyn zegening in 't huysgezin verspreyd.

Ter eerste communie van den deugdzaemen jongeling mynheer N.

Myn kind! dien zegenryken dag
 Laet nu zyn goude straelen schieten,
 Wen u het heyl gebeuren mag
 Dat zelfs geen Engel kan genieten.
 Dien God! dat Lam 't geén Golgotha
 Zag plengen om onz' schuld en vlekken,
 Komt nog, ô wonderbaer genâ!
 Uw ziel tot spys en drank verstreken!
 Gedenk, myn kind, gedenk altyd
 Dien schoonsten uwer levensdagen;
 Opdat gy, die een Engel zyt,
 Blyft stadig uwen God behaegen,
 Die u vandaeg voór de eerste reys
 Zyn vleesch en bloed heéft toegezonden;
 Kniel neêr, geéf Hem uw dankbewys,
 Aenbid, en loóf Hem te alle stonden.

De kinderen aen hunne schoolmeestersse, by het vieren van haeren naemdag.

Laet deéze bloemkens u behaegen,
 Die wy u kindren hier te saem

Uyt liefde komen op te draegen
 By 't plegtig vieren van uw naem.
 Neém ook hierby, naer ons verlangen,
 Die milde gift, hoe kleyn zy is,
 Gelief-ze graeg in dank te ontfangen,
 Ten blyk van onze erkenenis.

Klinkdicht op den naemdag van mynen vriend.

Uw Naemdag, weêrden vriend, zal steeds myn herte vleyen;
 Terwyl de vriendschap, met een lachend aengezigt,
 My heusch begroet en, tot dit blyk van liefdepligt,
 Gepraemd heeft om aen u dit klankvers toe te wyen.
 Gy kent en ondervind hoe deéze naere tyden
 Verdeeldheyd baeren, schoon onz' trouwheyd nimmer zwigt
 Die in 't opregt gemoed haer zetel heeft gestigt,
 Daer geenen haet of twist ons vrienden-hert kan scheyden.
 Zoo leéven d'herten in verknogtheyd met elkaêr,
 Die groeyt en bloeyt by uer en dag en maend en jaer,
 En doet gestaeg onz' trouw in vaste banden slaegen.
 Wat vreugd is 't dan voór my aen u dit eerbewys
 Te wyden 't geén myn hert niet offert om den prys
 Maer om des vriendschaps wil, dit is myn hoogst behaegen.

Dankgezag der leerlingen aen hunnen meester, by het uytdeelen der pryzen.

De erkenenis, met zoeten lust bevangen,
 Die 't hert der blonde jeugd

Als huplen doet van vreugd,
Omdat zy pryzen heeft ontvangen;

Daer letterliefde en iever meê mag pronken;
Gelyk een held, wien na den stryd,
De zegekroon word toegewyd,
Word d'Eerprys hier den winnaer ook geschonken.

*Gezegend zy den man die vroet,
En slaeft om ons langs lettertrappen
Te leyden naer de weétenschappen,
Waer 't hoogste heyl afdaelen moet.*

Houd aen in vlyt, ô braeve jongelingen,
Slaet 's meesters woorden ga,
Leert neêrstig vroeg en spa,
Zoo gy naer waeren lof wilt dingen,

Naer lof die u alom vermaerd zal maeken.
De wapens waer ge u meê verweêrt,
Zyn tong en pen, geen bloedig zweêrd,
Waerdoór gy zult ten top van eer geraeken.

*Gezegend zy den man die vroet,
En slaeft om ons langs lettertrappen
Te leyden naer de weétenschappen,
Waer 't hoogste heyl afdaelen moet.*

Ziedaer dien vriend die u vereert met pryzen,
Die altyd zorgt en waekt,
En vol van iever blaekt
Om u in alles te onderwyzen,

Dat tot uw nut en welzyn kan verstrekken.
Betoont hem dan ten allen tyd
Opregte liefde en dankbaerheyd,
Die u in deugd en wysheyd wilt voltrekken.

*Gezegend zy den man die vroet,
En slaeft om ons langs lettertrappen
Te leyden naer de weétenschappen,
Waer 't hoogste heyl afdaelen moet.*

Aen mynen vriend, mynh. A.

Laet u myn vriendschap thans behaegen,
Dewyl zy zich met eerbied paert,
Daer uwen Naemdag weêr verjaert,
Dien ik vol blydschap op zie daegen.

Hoe guer het weêr en tyd zich toont,
De vreugd doórstraelt myn ziel en zinnen,
Om u, dien 'k altyd zal beminnen,
Wyl vriendschap in uw boezem woont.

O! dat d'Alzegenaer gestadig
De zon uws levens schynen laet',
Tot dat zy spaede zinken gaet,
U hier en eeuwig zy genadig.

Zoo licht haer glans nog vééle reyzen
My uyt de hemelzaelen aen,
Tot uwe Naemfeest, Adriaen,
Dien ik zal liefde en eer bewyzen,

En prenten in geheugenis,
Zoo lang in my iets levens is.

**Ter eerste communie van de deugdzame en agtbaere jouffrouw,
jouff. N.**

O liefderyken God! wie kent uw gunstbewyzen?
 Uw menschenliefde, uw wondre pragt?
 Die zelfs uw lichaem geéft om sterflings ziel te spyzen;
 Wat heyl voór 't menschelyk geslacht!
 Aen dit geluk, myn kind, komt gy thans meê te deelen;
 Gy hebt voór de eerstemael dat Lam
 In schyn van brood genut; 't geén om onz' wond te heelen
 Op Golgotha ter slagbank kwam.
 O heugelyken dag! ô stond van zaligheden!
 Nooyt straelde liefelyker licht,
 Dat u, Maria, gaf die vreugd, dien ziele-vreden,
 Voór uw onschuldig aengezigt.
 Houd dan dien duerbren dag, nog leévend in gedagten,
 En rigt uw werken naer Gods woórd.
 En wil met dankbaerheid uw weêrde leeraers agten,
 Doór wie gy word tot deugd gespoórd.
 Welaen! wil dikwils u tot Jesus disch begeéven,
 Alwaer uw ziel die zoetheyd smaekt
 Van 't goddelyk banket, bereyd voór 't eeuwig leven,
 Daer ge eens dit heyl geniet volmaekt.

Aen mynheer N. en jouffrouw N. in hunne nieuwe wooning.

Heeft liefde, erkentenis myn aendagt ooyt bewoógen,
 Zoo blykt zy heden met een lachend aengezigt,
 Doór vergenoeging opgetoógen,
 Om aen dit huysgezin, uyt waere vriendschaps pligt,
 Een kenschets van myn hert te toonen,
 Daer voórspoed en geluk dit deugdryk Paer bekroonen,
 En iever blykt en wys beleyd,
 En welvaert stroomt uyt werkzaemheyd.
 Beleéfdheyd die ons nood aen hunne dischgerigten
 Verdient een dankbaer hert voór zulk een heusch onthael;
 Wy zien ons thans met statieplegten
 Verwelkomt in deéz' nieuw en trotsch versierde zael
 En met veél minzaemheyd bejegenen;
 God will' dit eerlyk Paer in al zyn handel zegnen,
 Zoo word een deftig nageslacht
 Uyt zulken braeven stam verwagt.
 Zoo bloeyt dit houwelyk nu zespaer volle jaeren,
 Zoo gloórt dien zegen in dit deftig huysgezin,
 En tusschen Neêrlands rampgevaeren
 Brengt neêrings gulle hand hun ryke schatten in.
 Wy kennen hunne opregte treéden,
 Hunne eerlyk' handelwys en onbesprokne zeden,
 Hunne inborst die in liefde gloeyt
 Tot Hem doórwien hun handel bloeyt.
 Wy zien twee telgen die hun oog en hert behaegen,
 Van 't een en 't ander slach uyt hunnen echt gebaerd,

Wie kan den Hemel meerder vraegen?
 Het licht hun alles toe op deéze ellendige aerd,
 Daer ieder zugt in vryheyds boeyen,
 Wyl d'hel den Godsdienst poogt ten wortel uyt te roeyen,
 Den Godsdienst, sterflings beste pand,
 Den zuyl van staet en volk en land.
 Dien Godsdienst waerin zy hun teere opvoedelingen
 Op 't pad geleyden dat de Roomsche Kerk hun wyst,
 Dat hen verrykt met zegeningen;
 Alwaer den Christen steeds des Scheppers goedheyd pryst,
 En zy - voór 't heyl aen hun geschonken
 Ontwaeren dankbaerheyd, en liefde in 't hert ontvonken,
 En loóven stadig hunnen God
 Voór 't weldaed van hun aerdsch genot.
 Het Vaderland was in de rampen niet gedompeld,
 Had ieder huysgezin ook zulk' hoedanigheên,
 'T zag Kerk en Staet niet overrompeld,
 Maer elk was zeer gerust en met zyn lot te vreên.
 Daer deugd en liefde samen leéven,
 Word God en evenmensch alle eer en recht gegeéven;
 Zoo neémt gy, deugdzzaam huysgezin,
 All' herten van uw vrienden in.
 Thans stygt onz' vreugde stem doór de opperlocht gewelven,
 Daer zy de algoedheyd voór uw heyl en welvaert smeekt,
 Dat hy den ramp in 't graf zou delven,
 Opdat hy nooyt uw huys met doodschen angst verbleekt;
 Dus zal den nyd van smert verkwynen,
 Wanneer uw voórspoeds zon uw wooning blyft beschynen,
 Daer zy u koestert met haer gloed
 Verteêrt den nyd zyn eygen bloed.
 Geluk en zegen blyft hun treéden vergezellen!
 Dan groeyt hun nakroost op, beschaduw'd van den Heer;
 Geen knaeging zal hunn' herten kwellen,

Zoo lang bewandeld word den weg van deugd en eer:
 Dien wensch uyt ik met deéze vrienden,
 Die vol vernoeving zich ter Feestgeregt bevinden,
 Daer blydschap om uw welvaert juygt,
 En thans u dankgevoel betuygt.

**Aen den agtbaeren en geleerden heer, J.M. Koster, onderwyzer
 binnen Antwerpen.**

Uw Naemdag, Meester, wekt de jeugd
 Tot blydschap op, dewyl uw deugd,
 Uw' heylzaem leer en wys vermaen
 Ons leévendig ter herte gaen.
 Joannes gééft ons te allen tyd
 Doór zyn vernuft en schranderheyd
 En nutte lessen, 's wysheyds licht,
 Schoon hy ons meer doór voorbeéld stigt.
 O wat verpligting hééft een kind,
 Dat zich by zulken meester vind,
 Het mag zich vleyen dat het hééft,
 Den ryksten schat die de aerde gééft.
 Algoeden Hemel! gun dat hy
 Ons lang tot stigtend voorbeéld zy;
 Versterk ons zwak en teer gemoed
 Doór 's meesters lessen aengevoed.

De leerlingen.

Gezang van de kinderen N.N. aen hunne geliefde ouders, by het vyf-en-twintig jaerig feest huns houwelyks.

Maekt nu blydschap, zingt gezangen
 By het vyf-en-twintigst jaer
 Dat wy zien, na lang verlangen,
 Vieren doór ons Ouder-paer.
 Schoon de koude winterdagen
 En de tydsomstandigheyd,
 Ons met ramp en geessels plaegen,
 Niets verstoort onz' vrolykheyd.

Onders, die wy steéds beminnen,
 Zyn de bron van onze vreugd;
 Liefde en vriendschap laet zich vinden,
 Daer onze Ouders ryk in deugd
 Nu ter tafel zyn gezeten,
 Met hun kindren drymael dry;
 Alle smert word hier vergeéten
 Daer de blydschap gaet ten ry.

Wy wenschen met hert en tongen
 U een' aengenaemen vreê,
 Nooyt doór vvangen twist besprongen;
 Dat uw gouden *Jubilé*
 Ons nog eens die vreugd laet vieren,
 Doór geen oórlogs-stael ontrust
 Van ontaerde plunderdieren,
 In een vrederyke kust.

Wil onz' wenschen toch aenveêrden,
 Goeden Hemel! wend die straf,
 Keer die roede, keer die zweêrden
 Van ons rampelingen af,
 Opdat wy den standaerd planten,
 Met d'olyfkrans triumfant,
 'T is den wensch der Jubilanten
 En van 't zugtend vaderland!

De leerlingen aen hunnen agtbaeren onderwyzer. (Gezang.)

Wat spoórt ons hert nog tot de vreugd
 In zulk een tyd van jammerklagten?
 Wat vonk van blydschap voelt onz' jeugd
 En streelt het hert met zanggedagten?
 De Naemfeest, die wy jaer aen jaer
 Van onzen braeven Meester vieren,
 Doet onze stemmen met malkaer
 Doór vreugdeklanken opwaerts stieren.

Vervoegt uw hert en zinnen saêm,
 En leert uws Meesters deugden kennen,
 Waervan de lofbodin den naem
 Reeds voert op hagel blanke pennen;
 Hoe ver zyn trouw en schranderheyd,
 Hoe ver zyn weétenschappen strekken,
 Hoe ver hy elk doór moeyte en vlyt
 Traght tot de waere deugd te trekken.

Wat iever hy aen elk betoont,
 Om deugd en wysheyd in te scherpen;
 Al word hy dikwils valsch beloond,
 Niets kan zyn vlyt te nederwerpen;
 Al kwam by hem nog een barbaer
 Zyn schoól ten onder boven keeren,
 Hy vreest geen godverloochenaer,
 Een God, en Godsdiens blyft hy eeren.

Onz' schoól mag nog, gedankt zy God!
 Zich van zoo schrandren Meester vleyden;
 Een lid van 't duerbaer overschot,
 Dat ons ter deugdbaen in zal leyden.
 Hy oefent ons in Jesus leer,
 In nutte en heylzaem' weétenschappen,
 Tot ons geluk en 's hemels eer,
 Om naer 't volmaekt geluk te stappen.

Dat Gods algoedheyd hem bewaer',
 En steéds gelieve te behoeden,
 Om zyne Naemfeest menig jaer
 Te vieren, vry van tegenspoeden;
 Zie daer den zegenwensch dien wy
 Met gulle boezemliefde zingen;
 Dat God uw huys en land bevry,
 Tot heyl van uwe kweekelingen!.

Aen onze geliefde en agtingsweêrdige moeder, op haeren verjaerdag.

Terwyl dien blyden dag weêr daegt
 Waerop wy uw geboorte vieren,

Gelief dat wy de stemmen stieren,
 O Moeder! die ons teer behaegt,
 Tot u, om tot een blyk te toonen
 Dat liefde, dankbaerheyd en vreugd
 In uwer kindren herten woonen,
 Daer elk zich by uw heyl verheugt.

Gy die reeds zes-en-zestig jaer
 Der wereld wisselende baeren,
 Vol storm en onweêr hebt doórvaeren,
 Beschaduwd doór d'Alzegenaer;
 Daer zoo veél duyzen te neder
 Zyn doór de schigt des doods geveld,
 Heeft hy by al 't onstuymig weder,
 Zyn alziend oog op u gesteld.

O! dat hy uwen levensschat,
 Hoe hoog hy nu begint te stygen,
 Geliev' zoodanig uyt te dygen,
 Dat hy meer dan eene eeuw bevat.
 Dus zal 't genoeg van ons leven,
 Dat ons gebaerd heeft en gevoed,
 Geen smert, maer troost en vreugde geéven,
 Aen 't dankbaer kinderlyk gemoed.

Geweêrdig dan dit juychend lied
 Te ontfangen by uw bly verjaeren,
 Van ons die d'herten samenpaeren
 By 't offer dat men aen u bied.
 Dat God uw dagen altyd zegen!
 Zoo naeke u nimmer ongeval,
 Zoo stort op u een zoeten regen,
 Die eeuwig u volmaeken zal.

Aen 's lands vaderen in een gevaerlyk tydstip.

Hoogagtbre Vaders! die uw trouw en eed wilt agten!
 'S landsrecht zoo grootsch bepleyt,
 Doór edelmoedigheyd
 Geen tegenstreévers vreest met al hunn' list en magten,
 Staet onberoerlyk vast, voór alle schigten pal....
 Weést zeker dat uw deugd het werk bekroonen zal;
 Maer als uw' hand te zwak zou 't prangend roer begeéven,
 Dan valt der volken vloek op u en de agterneéven,
 Hoewel dit denkbeéld ver van ons verbannen zy -
 Want elk zich heyl beloóft by uwe heerschappy;
 Die 't onrecht bloózen doet met al zyn gloriekroonen!
 En 't recht van volk en land
 Bewaekt met vasten stand;
 Daer 't nooyt de muytzugt kan vervringen, noch onttroonen.

Klinkdicht by het herplanten des vryheyds-booms, op den eersten meêrt 1796.

Wat juychen lokt u uyt bekeurde Antwerpenaeren?
 Is 't vryheyd? ... ja - dan heéft u blinde waen misleyd:
 'T is dwinglandy! die doór vermomde listigheyd
 Den boom der slaefschheyd plant met haer gepreste schaeren.

Bouwvalge vaderstad! vol onheyl en gevaeren!
 Wat strikken zien wy tot uw ondergang bereyd!
 Een galg die ons weleer van dieven heêft bevryd,
 Wierd doór de vlam verteêrd van roof- en plunderaeren;
 Thans draegt dien zelfden put den boom van dwinglandy
 Het *zegteteeken* der gevloekte landverraeders,
 Maer 't haetlyk *schrikmerk* van opregte burgervaders,
 Die 't dwangjuk torsschen met hunn' sombre borgery.

Kinderlyke erkenenis op den verjaerdag der naemfeest van den geleerden en verdienstryken heer en meester Antonius Zilgens, binnen Antwerpen.

Verpligting noopt ons aen met eerbied en ontzag,
 Om u dien lettergroet, ô Meester! toe te wyden;
 Nu zich de Jaerfeest weêr hernieuwt van uwen dag.
 Hoe wekt ge, *Antonius*, in ons een zielsverblyden;
 Terwyl uw deugd en schranderheyd
 Onz' zeden vormt, met nyvre zorgen;
 Gy knoopt den avond aen den morgen:
 Hoe heylzaem voed en stigt ge ons doór uw wys beleyd!
 Wilt dan, voór deézen man, die tot ons welzyn waekt,
 Den wierook der gebeên gestaeg ten hemel stieren;
 Opdat zyn ievervuer, waer hert en ziel in blaekt,
 Vast leéve in hem, tot hy zich eeuwig ziet laurieren.
 Dit is den wensch van 't hert, dien wy
 Uyt pligt en kinderlyk behaegen,

Hem met dit offer op gaen draegen,
Tot een gedenken van zyns Naemsdag jaergety.

Van wegens de leerlingen.

Zegenwensch op den naemdag van onze geliefde moeder.

Aen u zy dank, ô Albehoeder!
Die deéze feest weêr vieren laet,
De Naemfeest van onz' braeve Moeder,
Die ons zoo zeer ter herte gaet;
Om al het zorgen en het waeken
Dat zy voór onzen heylstand doet;
Opdat wy tot het eynd' geraeken
Dat elken mensch bedoelen moet.
God geév' dat ze aen haer levensketen
Een groot getal van schakels tell'!
Dat godsdienst, aen haer zyd' gezeten,
Haer met de heylzon vergezell'!
Dat zy, op all' haer wandelpaden,
Treéd' langs gebloemd en lachend groen,
Daer doórn noch distel haer kan schaden,
Noch eenig leet of hinder doen.

**Aen de deugdzaeme jouffrouw, jouffrouw Maria V.D.B. met den
eersten prys der christelyke leering vereerd in O.L. Vrouw-kerk,
binnen Antwerpen. 1812.**

Wat vreugd gevoelt ons hert, Mimi, op deéze dagen,
 Nu gy met zoo veél lofs, den eerprys wech komt draegen?
 Spruyt dit uyt waere zugt en liefde tot den Heer? -
 Dan is, 't voór u, myn kind! een' hemelblinkende eer.
 Gezegend zy den stryd doór u zoo kloek gestreéden!
 Hoe word hierdoór uw ziel versierd met heerlykheden! -
 Wat schat verzamelt gy, zoo ryk, zoo schoon van glans!
 Wat peêrlen snoert gy dan aen uwen gloriekrans,
 Dien God beloófd heéft aen de geén die wel beginnen,
 En niet zal schenken, dan wanneer zy 't strydveld winnen.
 Behoud toch deéze spreuk in uw gemoed altyd:
 Dat deugd den zieltriomf haelt doór standvastigheyd.
 Gy die doór s'hemelsgunst deéz' eerglans hebt verkreégen,
 Loóf haer, toch vroeg en spaê, in al uw wandelwegen.
 Min dankbaerheyd, word nooyt haer zoet gezelschap moê:
 Voeg de eer aen God voóral, en aen den Herder toe,
 Die doór zyn werkzaemheyd en iever nooyt volpreézen,
 U in deéz' zalige leer, zoo kloek heéft onderweézen.
 Die leering - die met moed geleerd word in deéz' stad,
 En in het huysgezin geteld word als een schat.
 'T is deéze die u ook, doór d'ouderlyke zorgen
 Met die der schoólmestres, staeg van den vroegen morgen
 Tot laeten avondstond, is in 't gemoed geprent.
 O weldaed! die een hert vol dankbaerheyd erkent!

Die ge in 't geheugen moet bepeynzen en bewaeren;
 Gelyk men ziet een kist een dueren pand bespaeren.
 Dan word gy ook, myn kind! voór deugheldin geagt,
 Van elk met lof bekroond tot roem van uw geslacht:
 Zoo dat uw *Moeyen* in uw heylstand zich behaegen,
 Die 't Dicht, met *Groot-Mama*, u komen op te draegen,
 Tot bly gedagtenis van uwen zegeprael,
 Waerby ze u wenschen: dat Gods zegen op u dael'.

Ter gedagtenis der eerste communie van de deugdzaeme jouffrouw, jouff. Cornelia S....

Dien dag, *Cornelia!* die heyluer is geboóren
 Die van uw hert zoo vuerig wierd verlangd,
 Waerop gy 't vlekloos Lam, van eeuwigheyd verkoóren,
 In schyn van brood, voór de eerste mael ontfangt.
 Wie kan Gods liefde en zyne algoedheyd toch bepaelen?
 Hier voór verstomt - bezwykt des sterflings magt.
 O heylbron van genâ! hoe komt gy tot ons daelen!
 Hoe zegent gy al 't ondermaensch geslacht!
 Myn kind! wat hemelvreugd doódringt uw teere leden;
 Nu Jesus u tot Bruyd verkoózen heéft,
 En gy ter tafel van uw' Bruydgom zyt getreéden,
 Waer hy zichzelf aen u ten besten geéft!
 Hoe waert ge in zielsgenugt aen 't stofflyk gantsch onttoógen,
 Van de aerde wechgevoerd naer 't englenhof,
 By 't nutten van dien God, wiens gunstryk alvermogen
 Gy danken moet, met eerbied, liefde en lof.

Zoo blyft uwe edle ziel het schoone bruydskleed draegen,
 Van vlek en smet der vuyle zonde reyn.
 Zoo zult gy, doór uw deugd, aen uwen God behaegen,
 Altyd zyn bruyd, en hy uw bruydgom zyn.
 Laet nooyt dien zaligen dag uyt uw geheugen glyden,
 Bepeyns het heyl dat u geworden is:
 Hierdoór zult ge eens met Hem, u in zyn ryk verblyden
 Al eeuwen doór, aen zynen bruyloftsdisch.

Ter naemfeest van onzen vader.

'T is Vaders Naemdag! laet ons thans
 De vreugd in onze wooning troonen:
 Al geeft de zon maer flauwen glans;
 Zy komt zich aen onze oog vertoonen
 Met een zeer liefelyk gelaet: -
 Daer wy onz' Vader saem omringen,
 Die zich bevind in eenen staet,
 Begunstigd doór Gods zegeningen.
 Algoeden Hemel! O! geley
 Hem staêg doór uw genadestraelen!
 Opdat wy dikwils 't jaergety,
 Van deêze blyde feest herhaelen.
 Geef dat den gryzen ouderdom
 Hem nooyt moge ongenoegen baeren;
 Bevryd hem op deêze aerd, alom
 Zoo vol van rampen en gevaeren;
 Laet hem er leêven, langen tyd,
 Voór 't ryk, daer nimmer sterfling schreyd.

Ter eerste communie van den heer G.V.

Wat zielevreugd geniet gy thans,
 Ontmaekt van dwaeze en ydle zorgen?
 Gerardus, met wat heldren glans
 Verschynt voór u dien blyden morgen;
 Wanneer gy d'heylge Hemelspys,
 Het brood der Englen hebt ontfangen,
 Heer Jesus zelf, uw ziel ten prys,
 Naer uwen wensch en hertsverlangen.
 Den Hemel zegene uwe jeugd!
 Om 't bruylofts kleed tot zyn behaegen,
 Met reyne liefde voór de deugd
 Gestadig, onbevlekt te draegen.
 Gedenk den dag, en uer en stond
 Om 't heyl dat u is overkomen,
 En blyf getrouw aen het verbond
 Dat gy met God hebt aengenomen.
 Bewaer altyd de leering, kind!
 Die doór uw meesters, met veél kragten,
 Is in uw jong gemoed geprint,
 Dan zult gy u van zonden wagten.
 Ach! doe naer hunnen wyzen raed;
 Zoo wandelt ge op uw levenswegen
 In een gerust en zalgen staet,
 Tot uwen eyndeloozen zegen.

Ter naemfeest myner geliefde moeder.

Geliefde Moeder! hoe verblyd
 Zien wy uw Naemfeest thans herleéven!
 Wat eergeschenk zal men u geéven:
 Geen schooner dan gehoorzaamheid.
 Gy ziet ons bloózend tot u treéden.
 Dat giftjen en dien lettergroet
 Behaegt uw moederlyk gemoed;
 Doch zoeter zyn onz' g'hoorzaemheden.
 Al wat wy schenken t'uwer eer,
 Al ware het van hoogre weêrden,
 Gy zoud het wel met dank aenveêrden;
 Maer g'hoorzaemheid behaegt u meer.
 Wy tragten dan vast gaê te slaegen
 Al uw bevelen, te allen tyd,
 Te volgen met gehoorzaamheid.
 Nooyt schooner gift kan u behaegen.

Op het graf van den generael Van Merlen, gesneuveld in den veldslag van 18 junius 1825.

Antwerpenaer! besproey deéz' heylige aerd met traenen,
 Waer 't heldenlyk in rust van uwen stadgenoót;
 Die, om voór 't vaderland den weg van heyl te baenen,
 Op eenen berg van doôn zyn laetste bloed vergoót!

Betrouw uw voesterling; maer zyt niet nederslagtig;
 Want uyt zyn bloed ontspruyt der Belgen heldenvuer;
 Weés de edle ziel van uw *Van Merlen* steeds gedagtig,
 Die zoo veél weêrstand boód aen 't monster der natuer.
 Zyn naem blyve in het hert van 't dankbaer Neêrland leéven,
 Zoo lang de wentlende aerd zal om haer aspunt zweéven.

Aen myne geliefde ouders. (*By den aenvang des jaers.*)

Terwyl het jaer zyn loop hervat,
 Betragt ik ook myn wandelpad
 Met nieuwen iever in te stappen;
 By 't oefenen der weétenschappen,
 Die, allen sterfeling ten baet,
 Verstrekken tot een eersieraed.
 Ja dit besluyt heb ik genomen,
 Om tot een heylzaem eynd' te komen.
 En gy, ô Ouders! die myn jeugd,
 Met last en zorg geleyd ter deugd;
 God wille u zyn genade geéven,
 Zoo in dit jaer als heel uw leven.

Aen myne geliefde nig.

Ik zie het jaer met snelle schreéden,
 Weêr in zyn nieuwe loopbaen treéden;
 Waerop ik u, myn weêrde Nigt,
 Uyt christne liefde ben verpligt,

By d'hooge feesten deézer dagen
Myn heylwensch aen u op te draegen.
Den Hemel spaere u lang op aerd!
Op dat ge een schat van deugd vergaert,
Waer van ge eens smaekt in 't hemelsch Eden,
De vreugd der eeuwige zaligheden.

Hooveêrdigheyd.

Wat waent gy, trotschen mensch, u zelve te beloóven
 Doór al dit eêl gesteent, dat goud en schoon sieraed?
 Ach! waerom plekt, en smeêrt en spiegelt gy 't gelaet,
 En heft ge uw trotsche hoofd gelyk een pauw naer boven?
 Maer, pronker, gy verraed u zelve onbedagt;
 Gy wilt u boven 't peyl te ver voór andren stellen,
 Dit zal uw waen, helaes! te vroeg doen nedervellen,
 En maeken tot een slaef die elk met walg veragt.
 Men laet zyn laegheyd zien doór ydle pronkeryen,
 Wanneer men meer wilt zyn dan zynen staet gedooft;
 Dus komt u 't nadeel van het geén uw eertzugt poogt,
 En trekt den haet op u, ja zelfs van die u vlyen.
 Verwaend wilt gy u als een godheyd doen vereeren;
 Heéft eyge vleying zulks in uw gemoed geprent?
 Gy maekt u haetelyk aen al wat menschen kent;
 Maer weét dat hooge vaert tot laegen val moet keeren;
 Is 't moglyk dat den mensch (Gods beéld) met reên bezielt,
 Verblind op eygen schoon, op rykdom en vermogen,
 Zich zoo vermetel houd, vol hoogmoed opgetoógen,
 Daer eenen ligten wind zyn lochtgebouw vernielt.
 Wie durft dan dus verwaend naer eyge grootheyd streéven?
 Wie dingt doór dollen drift naer aerdsche heerschappy?
 Alleen een ruyge slaef bezielt met hooveêrddy,
 Die waent dat hy 't heelal kan op zyn wenk doen beéven.
 Gy dan, ô hoogmoed! zyt den wortel van ons ramp;
 Uw adem voed het vuer der onderaerdsche kolken,
 En blaest een zielenpest in landen, steên en volken.
 Helaes! d'heel wereld word vergiftigd doór uw damp!.

Maer haest ziet gy uw rol ellendig afgeloopen,
 Wen 's hemels vraekzweêrd u de wisse straf bereyd,
 Daer gy zyn doemeling word in al eeuwigheyd,
 En waer het stinkend graf zal uwe glorie sloopen.

Ootmoedigheyd.

Hoe zie ik u met stille treéden
 Geliefde hemel-telg, op 't eenzaam wandelpad,
 Zoo fremd aen 's werelds ydelheden,
 Veragten al haer schoon van peêrlen, goud en schat?
 Kon my uw afgetrokken leven
 Dat aen den wereldling zoo dwaes en haetelyk schynt,
 De lust om u te volgen geéven,
 Nooyt had my 's aerdryks druk doór smerten afgepynd;
 Maer wy helaes! te vast gebonden
 Aen 't slaeflyk schynschoon van der wereld momlivrey,
 Bevinden zich geheel verslonden
 In haeren dertlen schoot vervuld met valsch gevley;
 Het schynt onmoglyk onze zinnen
 Te onttrekken aen 't vermaek, aen wellust en aen 't goud;
 Het hert gevoelt wel iets van binnen,
 Zoo het de nedrigheyd met de oog der ziel beschouwt,
 Die de ydelheyd met smaedlyke oogen
 Vrywillig uyt haer hert, om 's hemels liefde bant.
 Ach! kunnen wy den wil dus boogen,
 Al 't aerdsche vond in ons den sterksten wederstand.
 Wat heyl ligt in deszelfs veragting?
 Gehoorzaamheyd en liefd word in haer hert gevoed,
 Verbergt haer gaeven, vol betragting,
 Om God te dienen zoo in voór- als tegenspoed.
 'K zie, hoe gy drukt het goud met voeten,
 Tot spyt van d'hooveêrde die 't als een afgod mint,

En staet, wat rampen u ontmoeten,
 Gelyk den palmboom vast, ten trots van weêr en wind.
 Gy tragt u slegts met brood te spyzen
 En kiest een ruwen zak voór kostelyke dragt.
 Dus gaf een Balduwyn bewyzen,
 Toen Salem buygen moest voór zyn gedugte magt;
 En hem de rykskroon wierd geschonken
 Zou ik (dus zegt den held ootmoedig en beleéfd),
 Met eene goude kroon hier pronken,
 Daer God een doórnekroon voór ons gedraegen heéft?
 Hy hoede my van die gedagten!
 O zalig voórbeeld! zet het hert der Christnen aen
 Om allen hoogmoed te veragten!
 Verzelt de nedrigheyd op de enge wandelbaen,
 Gy zult uw eynd met vreugd zien naeken,
 Hoe bits de wereld met uw stille zeden spot,
 Wat laster zy op u komt braeken,
 Verdraegt het met geduld alleen om uwen God.

Gierigheyd.

Met wat afgeteêrde leden
 Zie ik u te voórschyn treéden,
 'K stae verbaest, om uw gestel,
 'T lykt de mager armoe wel;
 Want ik zie reeds in uw wezen
 Niet dan eygenbaet te leézen,
 Terwyl op 't rimpelig gelaet
 Gierigheyd geteekend staet;
 Dat beploegd is doór het zorgen,
 Van den avond tot den morgen,
 Dat gy doet om 't lieve geld,
 'T welk uw hert en ziel beknelt.

Wyl u 't schrokken en het schraepen
 Doet vol rusteloosheyd slaepen,
 Mits uw ziel aen 't goud gekleéfd
 Dag en nagt voór dieven beéft.
 Elk mistrouwt gy, zelfs uw vrinden
 (Als een vreakaerd die kan vinden)
 Want hy heéft er waerlyk geen
 Dan om 't goud of 't geld alleen.
 'T geén in ronden vorm gegoóten
 Ligt in koffers opgesloóten,
 Wel voórzien langs alle zy
 Uyt een vrees voór dievery;
 Want zyn schraepzieke ingewanden
 Vinden zelfs geen yzre banden
 Die hy sterk genoeg vertrouwt
 Tot bewaering van zyn goud.
 Zou dien geldwolf by zyn vroeten
 Wel een uer van rust ontmoeten,
 Die al zyn genoeg stelt
 In 't beschouwen van zyn geld,
 En zyn' dermen, om te schrokken,
 Nauwlyks voed met magre brokken?
 Neén, hy vind by al zyn goed
 Dat hy onrust lyden moet.
 Zulk een gier verzuymt de wetten
 Die Godskerkleer voór komt zetten;
 Want hy volgt schier niet met al...
 Doch, deéz' mint hy bovenal
 Van den veertigdagschen vasten
 Daer meê wilt hy zich belasten;
 Doet meer dan de Kerk hem zeyd,
 Vast doór 't gansche jaer altyd;
 Ja, hy mergelt meer zyn leden
 Dan weleer d'ermyten deéden,

Lyde hy dus naer 't gebod
 Om de liefde van zyn God,
 Lyk hy 't lichaem af wilt matten
 Om den glans van Pluto's schatten,
 'T ware een deugd volmaekt geagt
 Die des hemels loon verwacht.
 Maer den vrek voelt geen ontfermen
 Over 't jammerlot der armen,
 Wyl die wet zyn hert doórsteékt
 Waer ze van een aelmoes spreékt.
 Hy weét alle gal te braeken,
 Om hen haetelyk te maeken
 Noemt ze luyaerds, fiel of guyt,
 Maekt ze saem voór schelmen uyt,
 Vluggen, schorken die maer loopen
 Om de menschen af te stroopen;
 Dryft hen korzal van zyn poort
 Roept: luyaerden stapt maer voort.
 Hier meê is hy niet bevredigd
 Als hy de armen zoo beledigt,
 Scheld hen met een vreedden haet
 By al die, waer hy meê praet;
 Komt hy hun gebrek te ontdekken
 Om ze de aelmoes af te trekken,
 Meld hun kwaelen wyd en breed,
 Enkel op den schyn van 't kleed,
 Waerin somtyds menschen steéken
 Die hy doór zyn vrekke streéken
 Zelfs tot de armoe heéft gebragt,
 Ja, die houd dien schelm verdagt;
 Die misschien hunne ervenissen
 Doór zyn slinkschen handel missen;
 Want een vrek schraept meest zyn goed
 Van een anders zweet en bloed;

Ach! wilde ik de wanbedryven
Van dien geldwolf hier beschryven,
Wat moest ik papier beslaen,
Nooyt was myne taek voldaan;
Zoo min als hy eynd' kan vinden
Om zyn gouddrift in te binden,
Zoo onmagtig vind ik my
Om zyn snoode woekery
En zyn haetelyke werken,
Doór de dichtpen af te perken,
Hoe hy meerder schyven kast,
Hoe zyn gelddorst sterker wast,
Die hy nooyt by dag of nagten,
Nog voórt 't geén hy is te wagten,
Kan voldoen zoo min voór dit
Als voór 't goud dat hy bezit.
Ja, een vrek heéft geen ontfermen,
Zelfs niet met zyn eyge dermen,
Zyne maeg is altyd hol,
Maer de kassen liggen vol;
Weét ook alles uyt te spaeren
Om maer schatten te vergaeren;
Hout en koólen zyn te duer
Voór te warmen aen het vuer;
Schoon hy zit te knippertanden
Er mag schier geen stoksken branden,
Dus ziet men dat gierigheyd
By den rykdom armoe lyd;
Die zy meest langs kromme wegen
In haer koffers heéft gekreégen,
Kreunt zich nimmer in 't gewis
Als de munt maer gangbaer is;
Zoo bant zy, om goud te winnen,
Alle deugden uyt haer zinnen;

Geene die zy weêrdig houd;
 Maer den afgod van het goud
 Zwaeyt zy dagelyks haer offer,
 Neêrgekniel aen 't ryke koffer,
 Daer haer hert en ziel voór blaekt
 Tot den jongsten snik genaekt.
 Wen ze uyt de aerdsche slaevernyen
 Smertelyk van 't geld moet schyven,
 Daer welhaest een vriendschaer
 Lachend volgen zal de baer,
 Om den spot met haer te dryven
 Tot een dank van haere schyven,
 Zoo vaert ze onder 's hemels straf
 Naer het eeuwig stinkend graf.

Milddaedigheyd.

Wat schoone zie ik hier omringen
 Doór lieve wichten die vast hupplen aen haer zy,
 Wat edle giften en wat kostelyke dingen
 Vertoont zy aen deéz' blyde rey,
 Terwyl zy vat met gulle handen
 In dit haer ryk tresoor, vol kostelykheyd,
 Die zy de kinderen met gunstige ingewanden
 Uyt lautre liefde vind verspreyd;
 Thans hoeft myn zangnimf niet te vraegen
 Wat heerlyk vrouwenbeêld zich voóргеéft aen 't gezigt;
 Zy is *Milddaedigheyd*, het menschdom ten behaegen,
 Oneyndig aen haer deugd verpligt.
 Alleen den vrek beschimpt haer daeden,
 En grouwt vol dollen haet op deéz' geliefde deugd,
 Omdat hy haer het goud onagtzaam ziet versmaeden
 Waer in hy schept zyn hoogste vreugd.

En zy in 't nuttig uyt te deelen
 Aen schaemle herten doór den tegenspoed gekneld,
 Om smert en lyden doór haer liefdezalf te heelen,
 Doór balsem van 't verzoetend geld.
 Zy weét naer evenredigheden
 Den nood eens rampelings eêlmoedig by te staen;
 Vervremd van eyge baet haer offers te besteéden
 Uyt deêrnis om zyn lot begaen.
 Wat de eene hand hem komt te schenken,
 Blyft de andere onbekend (gelyk Godswoórd gebied)
 Zal morgen niets van 't geén zy heden geéft, gedenken
 Wyl 't goud haer schynt een ydlen niet;
 Maer om den evenmensch te helpen
 Is 't aen haere oog en hert een zegenryken pand,
 Een duer klynood om druk en traenendouw te stelpen
 Waer voór ze in teere liefde ontbrand.
 Hoe adelyk is haer gevoelen,
 Hoe deftig blinkt het goud van haere hand gedeeld,
 Waer mée zy anders niet dan weldaên wilt bedoelen
 Dit is 't al wat haer zinnen streelt.
 Hoe zullen uw verpligtelingen
 Voór u, *Milddaedigheyd!* den wierook van 't gemoed,
 Doór 't hangend wolkgevaert, doen naer den hemel dringen
 Met eenen dankbr[...]enenvloed!
 Waer gy eens (van het vleesch ontkluysterd)
 Voór uw bermhertigheyd bermhertigheyd erlangt
 Wanneer het Engendom, u met een kroon beluysterd,
 In 't ryk der eeuwigheyd ontfangt!

Onkuyschheyd.

Thans treéd ik bloózend en verlegen
 Een' grootsch gesierde schoonheyd tegen,

Wier vlegten doór de kunst bevallig zyn getoeyd
 By 't ligte sluyerkleed dat aen haer leden plooyt,
 Waer doór men speurt de dertle deelen
 Om 't wellustzoe kend hert te streelen;
 Maer 'k zie aen haere zy een grouwzaam krokodil,
 Terwyl ze een veldhoen vleyt maer wat dit zeggen wil,
 Zal Plinius den uytleg geéven,
 Die 't dierenryk ons heéft beschreéven;
 Daer hy de krokodil voór 't krielste dier beschouwt,
 De veldhoen ook voór 't geylst van al 't gevogelt houd,
 Dus kan ik my hier niet vergissen
 Aen 't beéld en deéz' bediedenissen,
 Wyl 't vast d'onkuyschheyd is die alle laegen leyd;
 Die roozen strooyt ten val der jonge onnoozelheyd,
 Om die, doór zulke wellust-loovren,
 De ziel en zinnen te betoovren;
 Men ziet hoe 't dertel vuer uyt beyd' haer oogen straelt,
 Twee flonkersterren waer een jeugd zich doór verdwaelt.
 Zy kan den wysten doór haer vleyen
 Ellendig van het waere pad verleyen;
 Zy velt den sterksten wyl hy met haer speélt en malt,
 Tot dat hy schaemteloos in zwaere zonden valt;
 Haer lonkend en verlokkend wezen
 Heéft wel de besten ooyt beleézen
 En in een' jammerpoel van traenen neêrgestort.
 Zoo heéft zy duyzenden den levensdraed verkort,
 Die véél te vroeg naer 't graf gedraegen,
 Te laet hun vuyle drift beklaegen.
 Want eene onkuysche ziel zal om haer vuyl vermaek
 De bliksems ondergaen van Gods getergde vraek.
 O Hemel! toon uw medelyden,
 Wanneer die togten ons bestryden,
 Ach! wil een gunstige oog op onze zwakheyd slaen,
 Leer ons de neyging van dien prikkel wederstaen!

Den mensch aen 't kranke vleesch gebonden
 Verzinkt meest in dien kolk der zonden,
 Want die van in zyn jeugd niet brydelt zynen lust,
 Hoe zelden ziet hy dien doór jaeren uytgebluscht;
 Wanneer die kragten hem begeéven
 Houd hy er 't denkbeéld van in 't leven.
 Verdoof o God! dien drift die ons gestadig kwelt,
 Opdat men tot dit kwaed zoo ligt niet overhelt;
 Want niets zal in het zalig Eden
 Dan eerst gereynigd binnen treéden,
 Geéef toch dat onzen lust zich aen uw wil bepael',
 Op dat de onkuyschheyd nooyt op ons den prys behael'.

Zuyverheyd.

Wie wandelt hier in zedige gewaeden,
 Zoo blank als leliën met eenen stillen gang?
 Myne oog kan aen deéz' maegd zich niet verzaeden,
 Terwyl ik met den geest als aen haer treéden hang.
 'K zie 't aenzigt met een sluyer overtoógen
 Die tot den gordel toe haer kuysche lenden dekt,
 O edle maegd! hoe sterk is uw vermogen,
 Dat gy aen 't magtig vleesch tot praelheldin verstrekt.
 Waer zien wy thans die dappre moedigheden!
 Die kloekheyd om den lust te teuglen? - Neén, men ziet
 De geylheyd op den troon vast aengebeden,
 De kuyschheyd zit verschuylt; de wereld kent haer niet.
 Zy woont als vreemd in stille rustverstreken,
 Zy schouwt den breeden weg die ter verderving leyd,
 En vlugt uyt vreeze van haer reyn gemoed te vlekken.
 Zy wandelt zedig heên in zalige eenzaamheyd;
 Zy kreunt zich niet in smaed of lasteringen,
 Lyd alles met geduld, hoe zeer m'haer scheld en laekt,

Dus weét zy staêg het ydel vleesch te dwingen
 Waerom zy onvermoeyd steéds vast et bid en waekt.
 Afkeerig van 't vergankelyk gewemel,
 Stiert zy den wierook van haer kuyschheid-lievend hert,
 By iedre komst der morgen-zon, ten hemel,
 Wen van haer heel den dag elk uer bevlytigd werd,
 Waer op z'haer werk en woórd en gepeyzen
 Als vleklooze offers aen haer God en Schepper wyd,
 Tot het gestarnte aen d'hemelsche paleyzen
 Haer maent tot rusten, wyl den nagt zyn sluyer spreyd,
 Die mensch en dier komt met den slaep bevangen.
 Wen kuyschheid in de rust elk uer als zy ontwaekt,
 Een stil gebed met vuerig herts verlangen
 Aen haeren bruygom zend waer in de liefde blaekt;
 Aldus houd zy, met waeken en versterven,
 Het vleesch gebrydeld en de ziel van vlekken vry.
 Al moet zy hier op aerde als balling zwerven,
 Dit zet te meer haer kroon en glans en luyster by.
 Zy komt geen mensch, ja zelfs haer vriend, te naeken,
 Dan ingetoógen en neêrslagtig van gelaet,
 En wagt zich wel van dertle nagt-vermaeken,
 Daer ydelheid ten dans op ligte zoólen gaet;
 Ja, schouwt die als de stuerliên op de baeren,
 De klippen waer de kiel somtyds aen stukken stoot.
 Dus wend zy zich uyt alle ramps-gevaeren,
 En stelt zich nimmer aen een eeuwig onheyl bloot,
 Maer wandelt steéds op wisse hemelpaden.
 Wat wellust smaekt de ziel van zulke reyne deugd!
 Wyl wulpschheid zich aen 't vleesch niet kan verzaeden,
 Den bittren nawee voelt van haer vergalde vreugd,
 Een graf ziet om er eeuwig in te zinken,
 Daer zuyverheid gelyk een lelie op het veld
 De lieve zon van zegening ziet blinken.
 Wiens altyd lachend licht haer ziel eens vergezelt.

Nydgheyd.

'K voel my thans met schrik bevangen,
 Wyl de nyd myn vreugde rooft,
 Doór de kronkelende slangen
 Die er krielen om haer hoofd.
 'K zie haere oogen ingezonken
 Als of 't een doodskop was;
 'T lyf schynt enkel vel en bonken,
 Een geraemte of beendren-kas;
 Woede, vraek, afgunstigheden
 Zyn op 't vael gelaet gespreyd;
 Daer 't gebeent van al haer leden
 Rammelt doór de magerheyd;
 Aders, zenuwen en spieren
 Schier all' mergloos uytgeteêrd;
 ô Gedrogt voor mensch en dieren
 'T welk al 't aerdryk drukt en deêrt!
 Durft gy nog aen de oog verschynen,
 Grouwzaem monster hier ter aerd?
 Gae in Plutos poel verdwynen,
 Want gy zyt het licht onwaerd.
 Dus hoort m'n alom verwenschen,
 Snood en valsche tigerin,
 Wangebroedsel aller menschen,
 Vlucht en zink ten afgrond in.
 De aerd is moe van u te draegen,
 En uw schaduw maekt u bang,
 Daer gy ziet uw hertaêr knaegen
 Doór een schrikkelyke slang
 Die uw schrompelige lenden,
 Tot het laetste spierken maelt,

Dat den worm niets vind in 't enden.
 Wanneer gy ten grave daelt.
 Niets, dan een inwendig vroegen,
 Kwelt die zelfs beulin altyd;
 Schept in 's naestens leet genoeg,
 Mits zy elks geluk benyd,
 Zugt en weent by dag en nagten,
 Steékt van drank en spys de braek;
 Nimmer rusten haer gedagten,
 Nergens vinden zy vermaek.
 Zelfs zy ziet de zon aenbreéken
 Met een tegenstrydig hert;
 Z'houd haer meest van 't licht versteéken,
 Ieder voorwerp baert haer smert.
 Want haer vroetende gewisse
 Knaegt haer dor en koud gebeent
 Vryer by de duysternisse
 Schoon haer niets de rust verleent;
 Haere afgunstige ingewanden
 Zyn met peêrdsche gal besmeêrd,
 Mond, gehemelt, tong en tanden
 Zyn gansch doodsch en afgeteêrd;
 Kwyl en zeever drupt afgryslyk
 Langs haer grauwe lip en kin.
 Ach! geen monster valt zoo yslyk,
 Noch zoo haetelyk in myn zin;
 Maek u uyt myne oog, ontaerde!
 Beulster van uw ziel en lyf,
 Alle volken hier ter aerde
 Doemen uw ontmensch bedryf.

Menschlievendheid.

Wie doch is deéze schoone en adelyke vrouw
 Die myn verbeélding doet herleéven,
 Waer ik, aen haere zy een Pelikaen beschouw
 Dien 'k zie zyn jongskén 't voedsel geéven?
 Hy scheurt zyn eygen borst om 't bloed en ingewand
 Zyn lieve kipsel toe te deelen,
 O wonderlyke daed! ô sterken liefdeband!
 Hoe komt gy mynen boezem streelen;
 Verbaezend staert myne oog op zulke liefde kragt.
 Maer thans wend zich naer de andere zyden
 Van dit zoo heerlyk beéld myn zweévend dichtgedagt,
 Waer ik een armen mench in lyden
 Ten grond gevallen zie ellendig uygestrykt,
 Dien de edle vrouw vol mededoogen,
 Met de een' hand opligt, wyl de andre goud toereykt,
 Wat al kragt daedige vertoogen! ..
 Ik zie! - ja 't is het beéld der waere menschen min,
 Den lust en luyster aller landen.
 O schoone! wat brengt gy alom genoegén in
 Doór 't strooken van uw vriendschapsbanden...
 Gy vringt den schorren nyd den taeyen gorgel toe
 En klinkt Beloón in yzre boeyen.
 Elk dertelt, waer gy heerscht, en huppelt bly te moe,
 Men ziet er niet dan welvaart groeyen.
 Den rampling vind aldaer in u zyn onderstand;
 Hy bid er nooyt om schimmel brokken,
 Maer ach! waer vind men doch die liefde in zulk een land?
 Helaes! die zyn van de aerd' getrokken,
 Zy zyn niet meer - en nu - heerscht nyd en eygenbaet,
 Die niets dan 't roode goud beloeren;

Want ieder stroopt en prangt, bedriegt of wel verraed,
 Om zynen staetzugt uyt te voeren;
 Men knevelt overal de volken wyd en zyd
 Gelyk de redelooze dieren.
 Men eygent zich den naem nog van menschlievendheyd;
 Staet zelfs in 't groot op hun papieren,
 Wyl zy geneygd tot list en snoô bedriegery,
 Reeds bezig zyn ons graf te delven,
 En leéven, tot bederf van land en heerschappy,
 Als roofharpyen voór hen zelven;
 Daer gy, ô mensen min de liefde en wellust zyt,
 Den troost en steun der stervelingen;
 Het allerlieffelykst dat de aerde aen ons bereyd,
 Van al haere ondermaensche dingen;
 Ach! zoo gy nog gemeen in aller herten waert,
 Er zou geen afgunst ons benyden.
 De vreugd en eendragt zong te saêm aen hand gepaerd
 Het zegelied der gulde tyden.

Gulzigheyd.

'T is dan voór u, ô gulzigheyd!
 Dat ik de dichtveêr heb versneéden;
 Gy valt wat zwaer van lyf en leden
 En meét in 't ronde wel wat wyd;
 'K zal toch van u een denkbeéld geéven,
 Van u (ô haetelyk gebruyk!)
 Die maekt een afgod van den buyk;
 Zie hier een schetsken van uw leven,
 Gy zyt, alwaer ik u ook vind,
 Schier altyd bezig aen het smullen,
 Houd wel van eéten en van vullen

En hebt uw buyk alleen tot vriend;
 Wyl gy hem mest met lekker brokken
 En daglyks vult tot aen den krop,
 Nog meerder dan een verken op;
 Geen walvisch zou u binnen slokken,
 Maer smeêrkwast denkt op geld of goed
 Dat hy doór 't slempen doet vermindren,
 Ten koste van zyn vrouw en kindren,
 Als hy zyn smeêrlust maer voldoet;
 Dien slempen zal hem niet eens stooren,
 Al lyd zyn huysgezin gebrek,
 Hy vult zich steêds tot aen den nek;
 Laet zelden iet op zyn tellooren;
 Den schofflaer kreunt zich nergens aen,
 Zoekt slegts zyn darmen vol te krygen;
 En leeft voór niemand dan zyn eygen,
 Doch vind zyn buyklust nooyt voldaan;
 Ja, 't geén den balg niet meer kan veelen,
 Dat zelden in een jaer geschied;
 Als men een brokjen over ziet
 Dat blyven nog zyne oogen steelen.
 Hy wenscht (als Philoxenes) staêg
 Om eenen hals gelyk de kraenen,
 Opdat de spys, als by de zwaenen,
 Zou langer ryzen naer de maeg.
 Omdus zyn balg meer bot te vieren,
 Die nauwlyks mag ontspannen staen,
 Of word weêr op den leest geslaên,
 Al bersten de aders om zyn spieren.
 Zoo vaert hy gansch onredlyk voort,
 In zyne goedren te verslempen,
 Zyn gulzigheyd is niet te dempen,
 Voór iets dat tot den smaek behoort.

Want nimmer kan hy zich verzaeden,
 Al ziet hy de armoë voór de deur,
 Hy denkt aen nawee of getreur,
 Den balg word spannend vol gelaeden.
 Dit mestkalf luystert nooyt naer raed,
 Tot dat hy eyndlyk doór de ellenden,
 Zich niet wel keeren kan of wenden,
 Zyn brood moet bedlen langs de straet.
 Want 't is de gulzigaerds zeer eygen
 Dat zy te luy tot werken zyn,
 Zoo min als 't vaddig spoeling-zwyn;
 Zy leéven 't liefst van 't geén zy krygen.
 Dan hoort men (by hun jammer lot)
 Wanneer zy langs de deur gaen druypen:
 'Dat komt van smeëren en van zuypen'
 Dus worden zy van elk bespot.
 Zie daer, hoe men doór gulzigheden,
 Zich werpt in eenen poel van druk,
 Waer by men 't eeuwig ongeluk
 Ziet kort op zyne hielen treéden.
 Daerom laet ons de spys en drank
 Met maet gebruyken te allen tyën,
 Dit zal aen ons tot nut gedyën,
 Geéf God voór alles eeuwig dank!

Maetigheyd.

Nu tragt ik volgens beurt de maetigheyd te maelen,
 Die haere neyging kan naer recht en reden paelen;
 Myn zang word dan aen u gewyd
 O tegenbeéld der gulzigheyd!

Gy wilt den smaek niets meer dan 't noodige verzorgen,
 Vandaag is uwe maet gelyk aen die van morgen;
 Te recht heeft Pirios verstand
 U toegepast den olifant;

Wiens maetigheyd (hoe grof hy is van lyf en spieren),
 Vernuft en eélheyd strekt als 't wonder aller dieren;
 'T geén ons kan dienen tot een baek
 Om zoo 't gevoelen en den smaek

Als dit ontzaglyk dier, doór regelmaetigheden,
 Te houden in bedwang, naer 't voórschrift van de reden,
 Dat vol van gulde spreuken staet
 Tot teugeling der overdaed.

Gy sterfeling die nooyt den buyklust kont verzaeden,
 En boven tot den krop den balg moet overlaeden,
 Tot dat de huyd van allen kant
 Gelyk het vel der trommel spant.

Hoe brengt ge uw ziel en lyf doór uwe brasseryen,
 Met gansch uw huysgezin in onverdraeglyk lyen.
 Helaes! dat gy niet hooger ziet,
 Uw ryk is op deéze aerde niet.

Den Hemel heeft u slegts om maetiglyk te leéven
 Voór u en 's naestens nut, dit goed ter leen gegeéven.
 Zyt zeker dat den dag eens daegt
 Dat hy u strenge rekning vraegt;

'T is dan dat gy beschaemd moet zonder antwoord blyven;
 Beangst doór killen schrik zult zien uw vonnis schryven,
 Het geén u (buyten tegenspraek)
 Ten afgrond doemt van zyne vraek.

Terwyl de maetigheyd omringd van englen schaeren,
 Om haer volmaekte deugd ten hemel op zal vaeren;
 Rigt dan in hoog of laegen staet
 Uw leven naer de middelmaet.

Zoo ziet gy u alom by alle volken agten;
 En zult van 's hemelsch hand een grooter gunst verwagten,
 Die alle deugd belooning geeft,
 Gelukkig hy die maetig leeft!

Gramschap.

Met welke vreeslyke blikken!
 Ontmoet ik hier een jongeling,
 Zyn ysselyk gebaer doet my in 't hert verschrikken,
 Wyl de eene hand d'ontbloote kling
 En de andre komt een toórts te draegen;
 Dit schynt dat hy doór 't vinnig bloed
 En belgzugt aengehitst bestaet een moord te waegen;
 Daer hy vast schuynt vol euvelmoed;
 Men ziet zyn fellen toórn ontblaeken,
 Zyn borst voed niet dan korselheyd,
 Een vuergloed speurt m'op de oog en opgespalkte kaeken;
 Terwyl hy op zyn tanden byt:
 Om zynen naesten neêr te drukken,
 Bied vraeklust hem haer vrede hand,
 Die blind voór 't reden-licht, hem stort in ongelukken,
 Doórdien hy ziel en lyf verpand.
 Wat trilling sluypt er doór myne aêren..
 Hy schynt als eene raezerny,
 Uyt d'afgrond opgeruyd om moord en brand te baeren,
 Dus waert dien booswigt rond om my.
 Die zich doór drift dus overromplen;
 Doen aen hun levensloop te kort,
 Wyl de aerde reeds al gaept om hen er in te domplen,
 Waer zulk een, wis te vroeg, in stort.

Ach! wat al proeven doen ons weéten,
 Waerdoór men daglyks ziet en leert,
 Hoe menig jongeling zich heéft in 't graf gesmeéten
 Doór doller gramschap overheerd.
 Ach! leer die vreedde boosheyd vlugten,
 Die 's aerds en 's hemels vloek verwekt,
 Wiens droef gevolg bestaet in traenen, smert en zugten,
 Met eeuwig duyster overdekt.
 Traght steéds de belgzugt in te snoeren,
 Byzonder gy, ô jonglingschap!
 Zoo menigwerf geneygd uw gramschap uyt te voeren,
 Weêrhoud dien onbezonnen stap,
 Want vraek en toörn zyn lyfrouwanten,
 Gewapend doór het vuer en dolk,
 Die met bebloede vuyst omwaeren te alle kanten,
 Tot schrik en grouwlen van het volk,
 Dat om uw woedende euveldaeden
 Met bittere klagt ten hemel kryt;
 Waer van gy hebt de vraek op uwen hals gelaeden,
 Doór uwe vrevle toórnigheyd.
 Ach! wil die doller driften staeken,
 Waerdoór gy zoekt uw zwaersten val,
 Of anders zal de vraek u, om uw vraek eens naeken,
 Als u Gods bliksem treffen zal.

Zagtmoedigheyd.

Terwyl een zagt, een warmen gloed
 Myn zangvuer thans ontsteéken doet,
 Om u, zagtmoedigheyd, in myn bespiegelingen
 Tot lof te zingen.

Ach! wat voldoening was 't voór my
 Konde ik u maelen naer weêrdy,
 O blanke hemelspruyt gezogt van alle menschen!
 Dit zyn myn wenschen.
 Word gy gelasterd of versmaed,
 Er schynt geen gloed op uw gelaet,
 Geen driften konnen u noch kwaed noch wonden baeren,
 Wyl zy bedaeren;
 Gy hebt op hen een vol gebied,
 En dus geld hun vermogen niet.
 Ook weét gy andren tot uw zagte deugd te wyzen,
 En aen te pryzen.
 O heylbeworkster van het land,
 Die legt de twisten aen den band,
 En doet de menschenliefde in alle maetschappyen
 Tot vreugd gedyen.
 Gelukkig die met wys beleyd
 Kan teuglen zyn grammoedigheyd;
 Die laster, hoón en smaed om 's hemels liefde lyden!
 Wat zalig stryden,
 Waer in men niet dan zagtheyd vind,
 En zonder tegenkating wint.
 Den held die steéds gerust zichzelf kan bepaelen,
 Zal zegepraelen;
 Dien stryder die zyn driften temt,
 Is een bestandig heyl bestemd;
 Want eens zal hy den krans van Godes hand verwerven,
 Bevryd van sterven.
 Wilt dan uw vyand te allen tyd
 Verdraegen met zagtzinnigheyd;
 Gy zult met God en mensch den zoetsten vrede smaeken,
 Uw heyl volmaeken,
 Met dus te volgen op de baen
 Doór onzen Heyland voórgaen

Die zelfs de zwaerste straf heeft vol zagtmoedigheden
 Voór ons geleéden.
 Hoe strekt zyn voorbeeld ons ten baek!
 Ach! welken aerdling voegt de vraek?
 Aen niemand die er leeft in 't sterfelyk gewemel,
 Maer past den Hemel,
 Dien wy staeg bidden, neêrgekniel,
 Dat hy, als vraeklust ons bezielt,
 Die neyging van ons wende, opdat wy met bedaeren
 Ten hemel vaeren.

Traagheyd.

Hoe vadzig toont zich hier dit oud verschrompeld wyf,
 Gedoóken in haer slordige gewaeden,
 Als of zy was met smerten overlaeden,
 Of moê en uytgeput doór eene koórts op 't lyf?
 Haer vuyl bemorschte hand, waerop zy 't hoofd laet leunen,
 Bezwykt als doór den last van het gewigt,
 Geen werk hoe ligt van moeyte zy verrigt,
 'T valt al te zwaer tot zelfs haer leden te ondersteunen.
 Hoe traeg, hoe vaddig sleépt zy als de slekken voort;
 Geen schildpad zou haer wis te voóren stappen.
 Hoe haetlyk zyn aen elk uwe eyenschappen,
 Waer doór ge als zelfs-beulin uw lyf en ziel vermoort;
 Die mensch noch dier tot nut, maer eer tot smaed moet strekken,
 Want die zyn land niet spit, bezaeyt noch poot,
 Stelt zich, helaes! aen de uysterste armoê bloot.
 Vind niets in 't eynden om zyn naektheyd meê te dekken;
 Maer hy die vroeg en spaê zyn akkerland bebouwt,
 Zal eens den oogst gezegend kunnen haelen,
 En ziet met vreugd, zyn vlyt en zweet betaelen.
 Zoo schenkt hem 't dankbaer land zyn daglyks onderhoud,

Maer luyaerdy is zelfs 't beschimmeld brood onweêrdig,
 En zy verdient het levens voedsel niet
 Noch dat de zon op haer de straelen schiet;
 Ach! dat zy de armoê slyp', die straf zy haer rechtveêrdig!
 Gy zyt de schandvlek van het menschelyk geslacht,
 De moeder van ellenden en gebreken,
 Den broeynest om al ondeugd aen te kweéken,
 Een slaef die niemands dienst dan dien van Satan agt.
 Verstand en kennis doór den hemel u geschonken,
 Doet gy in u versterven tot den grond,
 Hoe noode ziet gy elken morgenstond,
 Wanneer ge op 't stinkend strooy tot 's middags ligt te ronken,
 Maer ach! hoe zwaer valt u dan 't opstaen nog aen 't hert;
 Onweêrdig mensch wiens oogen altyd slaepen,
 Gy denkt niet waer voór God u heéft geschapen,
 Dat - die niet spit en zaeyt geen vrugten weêrdig werd.
 Zie daer wat gy verspilt doór uw lafhertig leven.
 Gy trekt op u slegts schande, smaed en spot,
 Der menschen haet, den vloek van uwen God.
 Eens komt voór u den stond met akligheyd omgeéven,
 Omdat gy nutloos hebt uw dagen doórbrought;
 Alwaer het licht uws ondanks niet zal straelen
 Om u, te vroeg ter leger uyt te haelen,
 Wyl gy omringd zyt van een eyndeloozen nagt.
 Al wie lafhertig dus verwaerloost zyne dagen,
 Werpt zich te neêr in stinkend mest en slyk;
 Den hemel sluyt voór hem zyn eeuwig ryk,
 Nooyt ziet dien loomen slaef het eynde zyner plaegen.

Neêrstigheyd.

Gy, die doór vaste bezigheden
 De slypende ueren meét en telt,
 Den tyd als eene gids verzelt
 En najaegt zyne vlugge schreéden;
 Wat heéft uw vlyt al uytgewerkt!
 O neêrstigheyd! die altyd wakker
 Beploegt, bezaeyt den vrugtbren akker,
 Die al uw doen met deugden merkt,
 Die nimmer slaept op 't bed van roozen,
 Tot aen den nugtren dagenraed
 Vry traeg de lenden rusten laet,
 Ja noode de uer viert van verpoozen,
 Hoe heylzaem zyt ge aen Kerk en land!
 Hoe doet gy konst en wysheyd bloeyen,
 Uyt u zal alle deugd ontvloeyen,
 Baert meerder dan een goed verstand;
 Gy weét den honing op te zoeken,
 Hoe diep verschoólen in 't geheym,
 Gelyk de bie uyt bittren tym;
 Dus snuffelt gy in alle boeken,
 En trekt het nut uyt ieder blad;
 Al schoon 't vergalt is doór de kroppen
 Van slangen of van spinnekoppen,
 Het best word doch van u gevat.
 Er zweéven duyzende van zorgen
 Gestadig om uw leger heên,
 Met wat al rustelooze leên
 Haekt gy naer de aenkomst van den morgen,
 Om aen uw ambt of post te gaen;
 Na gy doór pligt van dankbaerheden,

Voór God gestort hebt uw gebeden,
 By 't kraeyen van den wakkren haen.
 Den haen die op uw schild en wapen,
 Ook tevens met het bieken past,
 Wyl geen van beyde buygt voór last,
 Dus zyt gy voór de vlyt geschapen.
 O speélvriendin van myn gemoed!
 Kon ik uw spoóren gadeslaegen,
 Hoe heylzaem waren myne dagen,
 Want werkzaemheyd tart tegenspoed.
 Doór deéze en andre bezigheden,
 Ontheft men ligter zich van smert,
 De vlyt weét doór haer moedig hert
 De rampen onder de oog te treéden.
 De neêrstigheyd heéft deézen aerd,
 Dat zy kloekhertig is in 't stryden,
 En zeer geduldig in haer lyden,
 Getroost en vlytig henen vaert.
 De zorg en altyd wakkre zinnen
 Zyn niet zoo ligt te neêrgedrukt,
 Want hy die voór geen arbeyd bukt,
 Laet zich zoo laf niet overwinnen.
 Doch mag geen buytenspoórigheyd
 Op ons gemoed den prys behaelen,
 Men moet somtyds den drift bepaelen,
 Zich trekken van den arrebeyd,
 Om weêr met frisscher moed te werken,
 Want rust verwekt ons nieuwe kragt,
 Zy geéft de moede leden magt,
 En komt de matte geesten sterken.
 Ach! volg Prologenus niet,
 Die d'hand niet van 't paneel kon ligten,
 Waerom hy voór Appel moest zwigten,
 Wyl hy den geest nooyt rusten liet.

Was hy zoo dwaes niet voortgevaeren,
 En zynen iever wat getoomd,
 Nooyt had hy voór Appel geschroomd,
 Maer zou dien konstheld evenaeren;
 Dit voórbeeld stut myn vlugge vaert,
 Wyl ik naer 't slotvers kom te wagten,
 Hoe zeer de vlyt streelt myn gedagten,
 Doch 'k voel - zy dient met rust gepaerd.

Aen de jeugd.

De zeden doen een kind by alle menschen eeren,
 Daerom, ô lieve jeugd, wil haere regels leeren;
 Zy maeken u alom van iedereen bemind,
 En zyn den luyster van een deugdbetragtend kind.
 Zy leeren u by elk naer 's hemels welbehaegen,
 De christelyke liefde in ziel en zinnen draegen;
 Want die de zedigheyd tot zyne leydster heeft,
 Bevind zich op het pad dat naer verheffing streeft;
 Leer van uw kindschheyd af haer zalige manieren.
 Gy zult uw levenslent met schoone bloemen sieren;
 Zie neêrstig toe met wie en waer gy toch verkeert,
 Begeéf u nooyt by hem die geenen godsdienst eert,
 Mits hy het zoet vergif weét in zyn reên te mengen,
 Dien ongevoelig u tot zielsverderf te brengen.
 'T gezelschap daer de deugd vast schipbreuk lyden moet,
 Zult gy ontvlugten als een pest of watervloed,
 Op dat uw zedigheyd als eene blanke lelie
 Behoud den reynen glans, naer 't woórd van 't Evangelie;
 Naer 't woórd dat onzen God zoo menigmael herhaelt
 Waer van den waerheydsglans van eeuw tot eeuwen straelt. -

Prent dit in uw gemoed, bewaert dit, lieve kindren,
 Er zal op 's levenspad geen Satans list u hindren,
 Gy houd met vasten treéd de heylbaen van de deugd,
 Die u geleyden zal tot de eyndelooze vreugd.

De bedorvene jongheyd

Is 't heylloos speéltuyg van den rusteloozen tyd;
 Zy woelt of zoekt vergeéfs te rusten,
 Terwyl haer toomelooze lusten
 Zyn vastgekluysterd aen al aerdsche zinlykheyd,
 En voór haer hoogste goed slaept hertstogt en geweéten;
 De dryfveêr van haer dwaes gemoed
 Trekt oog en hert naer 's wereldsch goed;
 Maer 't hemelsch word, helaes! verworpen en vergeéten.

Maekt van den nood eene deugd.

O troostlyk denkbeeld! welken schat van overvloed
 Brengt gy den sterfling aen doór 't kruys van tegenspoed,
 Daer voórspoeds schyngunst menigwerf
 Den dwaezen stort in 't ziels verderf!
 Hoe - kan den aerdeling zyn ziel en zinnen binden,
 Aen eene streeling broos en valsch,
 En voórspoed hangen aen den hals,
 Die haeren mingenoót doór guchling weét te blinden.

Misdagten wereldling! doór welk een drift orkaen
 Van muft stormen word uw hert niet aengedaen,
 Gy aest en vlamt naer 't blinkend goud,
 Waer op gy al uw grootheyd bouwt.
 Maer 't is een luysterglans die u betoovrend koestert,
 Die ligte zinnen wenkt en wekt,
 Dus vleyend al uw neyging trekt
 In 's wellust zagten roem die u bedrieglyk voestert.

Hoe voelt - hoe spreékt natuer in 't hert, dat vast verzot
 Al zwoegend zweet en schraept naer voórspoeds zoet genot,
 Waer in 't verbeyd zyn heul en troost,
 Terwyl 't zyn heyl verwaereloost,
 En kiest om 't valsch geluk, de glibberigste paden,
 Alwaer u de ongebondenheyd,
 In haere goude netten vleyt,
 Tot dat men oog noch buyk voldronken kan verzaeden.

Maer als den tegenspoed met bleek bestorve wang
 U aengrint - waerdoór gy een smertelyke prang,
 Een yzingbaerend wee gevoelt,
 Wen ieder voórwerp angstig woelt -
 Dan wekt uw dood gewis doór 's hemels roê geslaegen,
 Zich op uyt zynen zonden nagt,
 Ach! dan - dan zal uw zielsgedagt,
 (Zoo 's Heeren vrees nog kent) zyn euveldaên beklaegen.

Thans doemt gy 't sprok geluk - met een verhevne ziel,
 Al schoon er storm op storm uw wanklend levenskiel,
 Dreygt in het peylloos diep te slaen.
 Uw denkbeeld zal ten hemel gaen,
 Die u beproeven wilt doór 't vaderlyk kastyden,
 Om u, zyn lang verdwaelde kind,
 Doór onspoeds harden bulderwind,
 Langs 's werelds traenen-zee ter vrolyk haef te leyden.

Myn kind, gevoel - laet nooyt den onspoed u verschrikken,
 Zyn distels zullen u slegts heylzaem wonden prikken;
 Ook d'heyribaen van ons waer geluk
 Bestaet in lyden, ramp en druk.
 Ons sterflyk deel is wars van 's wereldsch tegenheden,
 Maer 't onverganglyk smaekt een zoet
 Wen 't star voogt op zyn hoogste goed..
 Kust - kust Gods liefde hand met zugten en gebeden.

O jeugd! bevat te recht des rechters liefde daed,
 Die ons ten beste keert wanneer zyn tugtroê slaet;
 En wy - wy zyn er voór bevreesd,
 En schrikken haer als 't dol tempeest,
 Hou moed - al vlot uw kiel op mymelende baeren;
 Hy stiert ze doór zyn wyze hand,
 Naer smert en traenen aen een land,
 Daer nimmer zwarte wolk van tegenspoed zal waeren.

Hoe gunstig lacht ons dan dien goeden hemel toe,
 Wanneer hy 't lichaem streémt doór zyn gedugte roê;
 Die gunst die zyne goedheyd bied
 Verdienen wy ondankbre niet! -
 Ach! 's menschen zwakheyd is te diep in 't aerdsch gewikkeld,
 Den onspoed schynt ons een gedrogt,
 Uyt 's afgronds kolken voortgebrog.
 O God! verdoof dien drift tot schynvreugd aengeprikkeld.

Leer, Hemel, leer ons toch als tegenspoed ons smert,
 De grootheyd van dit goed beseffen in ons hert,
 Dan baert hy ons geen schrik of pyn,
 Maer zal onz' vriend en zielarts zyn.
 Dan - dan zal ons gemoed voór hem in liefde waeken,
 Dan scheppen wy in lyden vreugd,
 En maeken van de nood een deugd,
 En zullen dus het heyl van onze ziel bewaeken.

Hoe lief, hoe zoet
 Is tegenspoed,
 Wanneer 't gemoed
 Opregt bevroed
 Kan baeren tot
 Een zalig lot,
 Zoo leert ons God
 In zyn gebod

Hoe 's wereldsch druk
 Met al zyn juk
 Van stuk tot stuk
 Aen ons 't geluk
 Hier tegen kan
 Den voórspoed dan,
 Zeer ligt een man
 Verleyden van

Het zalig pad,
 Waerdoór al wat
 Den zielen schat
 In zich bevat,

Aen hem ontglyd,
 En word dus kwyt
 Het heyl dat leyd
 Naer de eeuwigheyd.

De valschheyd der wereld.

Dwaeze wereld, snoode vleyster,
 Valsche zoenster en verleydster,
 Die uw aerdig poppenkraem
 Maekt uw vrienden aengenaem;
 Want gy weét met slimme toeren,
 Hunne herten te vervoeren;
 Droomt niet anders dag en nagt,
 Dan van modens en van pragt;
 Dan van speéten en van strikken,
 Dan van 't hoofd wel op te schikken,
 Dan om nieuwe zottigheyd,
 Daer gy d'herten meê verleyd,
 Vol van schynschoon uyt te vinden,
 Tot bederf van uwe vrienden;
 Die, doór 't lokaes voórgezet,
 Zich verwarren in uw net.
 Alle uw spiegels en toiletten,
 Waer voór dwaezen zich blanketten,
 Naer den uytgezogtsten trant,
 Geéven oorzaak aen de hand;
 Om hierdoór de dertle zinnen
 Van deéz' vleyende meêrminnen,
 Aen te voeden tot den lust,
 Die geen reyne liefde kust;

Maer alleen de geylheyd zelve
 Troont in haere boóggewelvé;
 Daer een jongheyd, ligt van zin,
 Knielt, voór een onkuysche min;
 Die Adonis heéft aenbeden,
 Om de schoonheyd zyner leden,
 Die, in zyne onnoozelheyd,
 Door haer streeling wierd verleyd;
 Zoo getroffen van haer vonken,
 Tot hy, doór de wellust dronken,
 Naest haer zyde, naest haer schoot,
 Zeég in de armen van de dood:
 Wen zy, 't warme lyk nog kuste,
 Als den doodschat van haer luste.
 Zoo is 's wereldsch streelend zoet
 Ondermengd met gal en zoet.
 Ach! wat kan de lust al brouwen,
 Als wy een Heleén beschouwen,
 Welkers geylheyd, den Troyaen
 Deéd met wal en stad vergaen!
 Snoo bedriegster, wat al rampen
 Teelen uw vergifte dampen,
 Die gy waesemt uyt het mom,
 Tot verderf van 't christendom?
 Al uw goed en diamanten,
 Zyn als helsche lyftrouwanten,
 Die er zweéven om u heên,
 Om den bloey van land en steên,
 Doór 't geweldig overheeren,
 Tot een grouwelpoel te keeren..
 Gy, ô booze! stoókt het vuer
 In de monsters der natuer,
 Doet hun snoode driften blaeken
 Om den mensch tot slaef te maeken,

Die eerst lokt met vleyery,
 Doór het haetlyk doemwoórd, *wry*.
 Zoo weét ge alles uyt te vinden,
 Om de volken te verblinden.
 Dan, stelt ge een gedrog uyt d'hel
 Aen het vorstlyk troonbevel,
 Dat in purper en scharlaken,
 Schynt voór sterflings heyl te waeken:
 Waer dit ondier, trotsch van moed,
 Goud vischt, uyt het zweet en bloed
 Van zyne onderdrukte slaeven,
 Om zyn ryksgezag te staeven. -
 Gy, ô wereld brouwt dit al,
 Doór uw giftig addergal;
 Doór uw dolle nieuwigheden,
 Van de wellust aengebeden,
 Die Godsleer en wet versmaed,
 Deugd en tugt bespot en haet.
 O verraederlyke liegster!
 Zielverderfster! hertbedriegster!
 Ach! wat baert uw valsch gevley,
 Zugten, jamren en geschrey!.
 Schouw, ô christen! schouw de wereld,
 Schrik haer schoonheyd, hoe gepêreld:
 Vlug gestaêg haer valschen schyn,
 Als de slang om het fenyn.
 Ban haer schyngoed uyt uw zinnen,
 Als gy uwen God wilt minnen,
 Welkers heylwoórd wyst ons aen,
 Dat dit nooyt kan samen staen:
 Wyl hy, die zich aen haer wilt kleéven,
 Nimmer 't hert aen hem kan geéven.
 De aerde voed hier geenen man
 Die twee heeren dienen kan.

Gy dan, dwaeze wereldvrienden,
 Zult u eens bedroógen vinden,
 Als gy, in een bittren stryd,
 Vaeren moet naer de eeuwigheyd.
 Denk hier aen.... en volgt de treéden,
 Van de aloude vadrenzeden,
 Eert deéz' spreuk die nimmer liegt:
'S wereldsch gunst en schyn bedriegt.

De afgunst.

Verderflyke ondeugd! - hoe doórprikkelt gy 't gemoed
 Van de altyd knorrende en baetzieke wereldlingen,
 Die met een slinkschen lust naer 't schittrend goudslyk dingen;
 Wier onverzaedbren vrok aest naer huns naestens goed?
 Gy vlamt naer dit metael, dat nooyt uw heblust boet.
 Den haet en afgunst, die uw ingewand doórdringen,
 Vervoeren u in 't eynd tot roof en plunderingen;
 En dus word gy (ô smert!) een slaef van 't hel-gebroed.
 Ach! was die grouweldaed gevaegd uyt 't boos geweéten,
 Die dolle kwael gedoemd ten boey aen 's afgronds keten;
 Hoe heylig zag den mensch, met oogen van vermaek,
 'T geluk en welvaert aen van zyn natuer-genoóten!
 Geene afgunst hield zyn hert in slaeverny gesloóten;
 Hy leefde steeds in rust, en vry van nyd en vraek.

Aen den vriend der zeden bedervende lasteraers.

Wat noopt u sterfeling, in deéz' hachelyke stonden,
 Van zoo onzalig in uw denkwys voort te spoên,
 Die uw gewis bemorscht met allen boos vermoên;
 Gebaerd uyt slym der lastermonden;
 Waerdoór uw toomloos bryn van 't pad der waerheyd dwaelt,
 Wen gy aen valschheyd de oor zoo ligt laet overhellen! -
 Misdagten! ziet gy niet de droefste ramp voórspellten?
 Die gy u op de schouders haelt,
 Wyl 's hemels vloek u zal verzellen!
 Uw dwaez' en dommen drift stort u in hinderlaegen;
 Waer van gy 't droef gevolg in 't eynd te laet beweent..
 Een gif verspreyd in u, en kankert uw gebeent;
 'T geén eeuwig ook uw ziel zal knaegen....
 En gy - gy gaet - helaes! dus jammerzalig voort! -
 En zyt aen heel uw kroost, uw broeders en uw vrienden,
 Als eene moordharpy die zielen komt verslinden,
 Zoo leéft gy grust en ongestoord,
 Tot dat Gods geessel u zal vinden. -
 Doem dan, ô christen volk! een tael, die 't land verpest;
 En leéf voór uwen God, en 't algemeene-best! ..

Aen de jongheyd.

De jeugd vergaept zich ligt aen ydle schynvermaeken,
 En is voór ouders raed en 's meesters lessen doof;
 Verstrooyt, als in den wind, haere allernutste zaeken,
 En mist, eer zy het weét, den weg van 't waer geloof.

Voórzigtig, kindren! blyft in zalge paden treéden.
 Versmaed den valschen glans van 's werelds guychelspel:
 En oefent u gestaeg in nutte bezigheden,
 Zoo zegepraelt gy in alle eeuwen over d'hel.

Hoedaenigheyd van den nieuwen filosoof.

Geen aerdling is zoo trotsch, zoo boos,
 Zoo dwaes, verwaend en zedeloos,
 Dan wel den wysgeêr onzer dagen,
 Die 't plant- en dierenryk doórziet;
 Maer wilt hem naer geen godsdienst vraegen,
 Daer lacht hy meê, dien kent hy niet.

Hofsche konstgreépen om eerambten te verkrygen.

Gy moet u borgen onder 't mom,
 Daer trouw en deugd als leévend glimmen
 In de oog van heel het menschendom;
 Om zulk een' eertrap op te klimmen
 G'hebt niets vandoen als eene kunst,
 Om in dien edlen rang te komen,
 Die kennend, gééft den vorst zyn gunst
 Voór u met agting ingenomen:
 Maer gy moet haer, ten dienst van hem,
 Voórbaerig weéten gaê te slaegen;
 Want niets, als dit, heéft kragt en klem
 Om hem op 't hoogste te behaegen.

Vermoor het volk, ontroof de steên,
 En plunder kerken en altaeren;
 Munt uyt in alle grouwelheên,
 Zoo zal u 't hof een held verklaeren.
 Ook moet gy voór een ieder nog
 Dit alles met schyn van deugd bedekken,
 Dan zult gy, doór 't verguld bedrog,
 Het hert des heerschers tot u trekken.
 Die konstgreép, zoo aen 't hof geagt! -
 Gaet nu voór neêrlandsch rechten waeken,
 Dewyl den vorst doór haere kragt
 Wil al zyn volk gelukkig maeken!

Aen een eerst geboorling.

Dierbaer telgjen, liefste knaepjen,
 Kreyt toch niet, want moeder zugt.
 Uw geweên, onnoozel schaepjen
 Maekt haer teder hert bedugt.
 Weent ge omdat gy zyt in 't leven
 Opgewekt uyt de eerste rust?
 God heêft ouders u gegeéven
 Die met zalgen liefdelust
 Voór uw' heylstand zullen waeken,
 Nyvrig, nooyt van zorgen moê.
 Wil dan toch uw kryten staeken,
 Sluyt uw minlyke oogjens toe!
 Zoek uw rust, verlaet dat woelen
 Lieven engel, slaep toch zoet,
 Gy hebt immers geen gevoelen
 Dat uw hertje smert aendoet!

Rust dan in den schoot uws moeders
 Aen haer edle borst gekleéfd.
 Heyl aen 't kindjen, dat voór hoeders
 Braeve en eerzaeme ouders heéft!

Den schynvriend.

Zyn doen bestaet alleen in slimme kuyperyen,
 In valsche gunst, die hy zyn vriend gestadig vent,
 Doór laffe femeltael, die kunst van veynzen kent,
 Om hem, tot zyne gunst behendig aen te leyën:

Maer dien gewaenden heéft, by al het listig vleyen,
 De greêtige oogen vast op slempery gewend.
 Zyn trouwheyd is als die der zwaluw' na de lent,
 Zy gaet, eer 't boomloof valt, voór winterbuyen glyën.

Zoo lang de lente van zyn vriend doór welvaert lacht,
 Blyft hy een tafelgast, die vriendschap eert en agt;
 Doch niet, dan om den wyn en lekkre feestgerigten;

Maer, als een wintervlaeg 't geluk zyns vriends verkragt,
 Die, doór den nood geperst moet zynen disch verslegten,
 Dan kent dien rampling best den schynvriend uyt den egten.

Eenen zoon aen zynen stiefvader met het verjaeren van zynen naemdag.

Wat aengenaeme vreugd doórstreelt myn hert en ader,
 Nu ik den blyden dag aen doostkim weêr begroet!
 Waer op de Naemfeest word gehouden van myn Vader,
 Die ik, als eygen zoón, al eerbied toonen moet:

Terwyl hy myne jeugd, vol sluymmerlooze zorgen,
 Getrouw heéft gaê geslaen, met alle omzigtigheid;
 Van als myn oog nog was voór 't redenlicht verborgen,
 Onkundig van zyn deugd, heéft hy my 't spoór bereyd
 Langs waer 't regtschappen kind het waere heyl moet vinden.
 Daer was 't, dat ik met d'hand my liet, aen zyne zy,
 Goedwillig, als een lam, aen eyge brydels binden.
 Maer ach! myn kindsche jeugd was nauwelyks voórby,
 Of 'k rukte van den band, en stap dus onbezonnen
 De wilde wereld in, die met haer klatergoud
 Verlokte myn gemoed. Myn driften die begonnen
 T'ontwikklen; maer helaes! 'k heb my op schyn betrouwd,
 En aen haer valsch gevley te ligt gehoor gegeéven! ..
 Myn Vader! hoe heb ik u, doór myn slegte daên,
 Al doórnen in uw hert van bitter wee gedreéven! -
 Maer 'k zie myn misdaed thans, met rouw en deêrnis aen!.
 'K herdenk nog menigmael, uw vriendelyk vermaenen! ..
 Uw lessen my zoo weêrd, geheug ik nog altyd! ..
 Het spoór, dat ik u zag voór mynen welstand baenen,
 Dryft my tot volglust aen, die ik met zekerheyd
 Volvoeren zal, gelyk ik vast heb voórgenomen.
 Dus gaet eene nieuwe vreugd verbannen doude smert;
 Wanneer gy my zult zien van 't dwaelpad wederkomen! -
 O dan drukt gy my weêr aen 't vaderlyke hert!
 Een hert dat my bemint! zoo ik de deugd zal minnen;
 En als ik die verfoey, wykt ook die min van my! -
 O Hemel! geéf dat ik standvastig blyv' van zinnen!
 Ook dat myn Vader leév' nog menig jaergety!

Aen de opregters van eenen nieuwen altaer.

Gelyk, na lange droogte of onguer' wintervlaegen
 Het treurend veldgewas verfrist, in zoetre dagen,
 Doór dauw en regen, die het uytgemergeld groen
 Tot nieuwe jeugd hervormt, by 't nadrend lentsaizoen;
 Komt ons een zonnestrael, doór 's Hemels mededoogen,
 De zilte traenen van verbleekte wangen droogen;
 Tot troost van al het volk dat zich op God verlaet,
 En, doór de deugd gehard, zyn wetten gade slaet;
 Die Petrus nazaet doet, zoo heylig zonder smetten,
 Van noórd tot zuyder poól den aerdbol om trompetten:
 Hoe vreed men die vervolgd' doór snoôgeweldenaers!
 Doór Néros en Vitels, doór Hunnen en barbaers..
 'T geloof blonk 't allen tyd in diamante straelen!
 Geen ketter, geen tiran kan dit ten onder haelen! ..
 Al 't redlyk menschdom moet getuygen in 't gewis,
 Dat Roomen 's kerkleer 't werk der waere Godheyd is!
 Wiens glans by allen volk zal onbeneveld blinken,
 Zoo lang, tot zon en maen en wereld zal verzinken..
 Dus vind ons waer geloof, in allen bangen stond,
 Getrouw' verdedigers doór 't gantsche wentlend rond;
 Waer op onz' stad ook mag, in deéz gevreesde dagen,
 Eêlmoedig haeren roem op die beschermers draegen,
 Die vol standvastigheyd, in 't nypenste gevaer,
 Met onbezweéke zorg, bewaeken Gods altaer,
 Dat, doór hun hand beschut, zyn luyster gaet hergeéven.
 Hoe zal den lof van hen op christne tongen leéven!
 Die met dit zalig vuer doórtinteld zyn, alom,

In weêrwil van 't verwoed en snood vrygeestendom,
 Dat deézen tempel zoo baldaedig heéft geschonden;
 Maer doór deéze ieveraers, vast aen hun pligt verbonden,
 Zien wy hem weêr hersteld, in zyn verheven stand,
 Met eenen altaer, die tot pronkbeéld zy van 't land,
 Waer dagelyks de zon, omeynd van cherubynen,
 De zon van ons geloof, de Godheyd komt verschynen,
 Die eens deéze ieveraers, de waekers van haer kerk,
 Oneyndig loonen zal, voór zulk een heylryk werk. -
 O Hemel! laet de deugd de treéden vergezellen,
 Van hen, die uw altaer in nieuwen luyster stellen!
 Geéf toch, dat zy, die U dit marmer pronkstuk biên,
 All hunne levens paên met heyl gezegend zien!
 Dat wy ons hert getrouw aen uwen dienst verbinden,
 En dat vervolging van uw Kerk haer graf mag vinden,
 Opdat dit nieuw altaer, tot uwe glorie staet,
 Ten spyt van 't wangeloof en 's vrygeests blinden haet.

Eene slaef tot zyne keting.

O keting! die myn smert verzwaert!
 Hoe knelt en kluystert gy myn leden!
 En volgt, doór uw vreedes aerd,
 Vast op myn pynelyke schreéden;
 Zelfs al waer ik myn treéden zet,
 Poogt gy my steeds ten val te rukken.
 Hoe smertlyk is een grouwelwet,
 Waer voór ik moet te neder bukken! ..
 Ach! 'k zie my, met dit juk bevrägt,
 Gekneveld in deéze yzre banden,
 Die, onmedoogend dag en nagt,
 Doórfolteren myne ingewanden. -

Gy beult my waer ik gae of stae,
 Of ergens keer of tragt te wenden!
 Uw schor gerammel volgt my na,
 'T geén telkens aenduyd myne ellende...
 O! had ik zoo myn trouw bewaekt,
 Gelyk deéz' schaekels my bewaeren!
 'K was nooyt in zulke ramp geraekt,
 Had ik rechtveêrdig voortgevaeren;
 Maer 'k heb myn eygen beul gezogt;
 Die slaefsheyd doór myn schuld verkreégen,
 Daer boosheyd my heéft toegebrog
 Langs altyd valsche en slinksche wegen.
 Had ik bewandeld 't waere pad,
 'K was aen deéz' keting niet gebonden;
 Doch hy, die my heéft vast gevat,
 Straft nooyt de misdaed om de zonden,
 Maer om 't misbryken van de wet,
 Die 's rechters hand heéft voórgeschreéven.
 Maer gy, ô God! die 't vonnis zet
 Tot straf van ons ondeugdzaem leven,
 Helaes! zie myne rampen aen! -
 Gy die my zult ter vierschaer daegen,
 Daer ik, met snoodheyd overlaên,
 Al beévend u, doór bitter klaegen,
 Zal smeeken om vergiffenis,
 Voór myne strafschuldig euveldaeden! ..
 O! als dien dag geboóren is!
 Behoed my dan, doór uw genaden! ..
 Dat elk myn lot ten spiegel zy,
 Een lot, waer toe myn boosheên stemden;
 Dan word men tot geen' slaeverny
 Gedoemd, doór 's naestens goed te ontvremden.

Op een roosje.

Edel roosje, hoe liefallig
 Spreyd gy uwen glans ten toon!
 Ach! hoe aerdig en bevallig
 Gloórt en geurt uw lieflyk schoon!
 O, 't is jammer! dat gy heden
 Zoo veél luyster zet te pryk;
 Daer gy morgen word vertreéden
 Of verworpen ligt in 't slyk:
 Sterflings deugd heéft edler gaeven, -
 Heéft een glans, een heerlykheyd,
 Die het stof nooyt zal begraeven,
 Wyl ze aen de eeuwen is gewyd.

Op de vriendschap

Geliefde spruyt! zyt gy nog heden,
 Op dit onzalig jammerdal?
 Zyt gy ter wereld uytgetreéden?
 Ik zoek vergeéfs u overal!
 Gy zyt uyt ons gewest getoógen
 By andre volken; of misschien
 Als Themis 't aerderyk ontvloógen;
 Want nergens zyt gy meer te zien!
 'T is al verdeeldheyd dat wy speuren,
 Bedrog en afgunst t'allen kant;
 Waer doór uw zoete banden scheuren,
 En twist en tweespalt blyft in stand.
 O Hemeltelg! kom nog eens weder!
 Beschouw het lydend menschdom toch!

Dat smagtend in het stof te neder
 Gekneld ligt, doór 't ontaerd bedrog.
 O vredekeekster! wil ons helpen -
 Verzoen den myter met de kroon:
 Dus zult gy onze traenen stelpen,
 Als 't oude recht klimt op den troon.
 Ach! laet u zagte liefdebanden
 Gevoelig dringen aen het hert,
 Van die 't vermogen heéft in handen,
 Opdat ons heyl herboóren werd! -
 Maer 't zyn all' vrugtelooze reden;
 Om niet is smeeken en geschrey;
 Men moet den nyd het hert in treéden,
 Versmagten met de woekery.
 Dan zal die schoone weêr verschynen,
 Die ons al hertsgenoegen gaf..
 Doch, zon en maen zal eer verdwynen
 Eer haet en baetzugt zinkt in 't graf..

Aen A.J. Stips.

Buffon, dat pronkstuk der verhevene natuer,
 Had recht, toen hy den worm een lofzang heéft gezongen;
 Terwyl de zyde teelt gelauterd doór het vuer,
 Voór menig werkzaam mensch den schakel heéft voldongen;
 Dus schenkt dit nuttig diertje, u Stips! het voedzaam brood:
 Gy lenigt uwe kunst doór dichterlyk vermogen,
 En brengt de nyverheyd en arbeyd in den schoot;
 Dan word doór kunst en vlyt uw naem den tyd onttoógen.

Myn antwoord aen Jacob-Eduard De Witte.

Beschouwend uwe kunst en gaeven der *natuer*,
 Wen gy, Mynheer, dit vers aen my hebt toegezongen,
 Stond myn geheel gevoel verbaesd - doór 't leévend *vuer*,
 Van uwen vluggen geest, nooyt doór den lof *voldongen!*
 Zou ik, die by 't gespin der wormen win het *brood*,
 My vleyen met den lof van dichterlyk *vermogen?*
 Ach neén! - Maer gy, aen wie de kunst boód haeren *schoot*,
 Zult nimmer uwen naem, der wereld zien *onttoógen*.

Raed om een volk te straffen.

Zoo gy de volkren wilt kastyden,
 Stel eenen vrygeest aen 't gebied;
 Want snooder dwingland vind men niet,
 Die hen zal vreeder straf doen lyden.

Op Pius den VII.

Nu Pius komt zyn heylig recht voórstaen,
 Zien veéle christnen hem als koppig aen;
 Maer als hy hierom eens de dood moest ondergaen
 En 't Kerkgedrogt was uyt zyn land verdreéven;
 Wierd hy tot martelaer verheven,
 En in het boek der Heyligen geschreéven.

Uytzinnige klagt van eenen schipper.

Helaes! - voór my is 't al verloóren..
 Er schynt noch hoóp, noch uytkomst meer....
 'K zie niet, dan ramp op ramp geboóren -
 Een graf - niets anders bergt myne eer!
 Fortuyn - waer ik naer plagt te wenschen,
 Hoe kaetst gy my als eenen bal,
 Hoe trouwloos speélt gy met de menschen,
 Te vreed! stort gy me in 't ongeval. -
 Moet ik, met duyzende van rampen,
 Die om my waeren dag en nagt,
 Met smert en folteringen kampen?
 Dan wankelt - dan bezwykt myn kragt.
 Eens zag ik my doór valsche vrienden
 En vleyers, al te snood misleyd!
 Die my, slegts om myn schatten dienden:
 Ach! die zyn wech! - die ben ik kwyt!.
 Myn volbezit is thans bedolven,
 En ligt met vrak en kiel verzand,
 Begraeft de zee in d'holle golven!
 In 't onmedoogend ingewand.
 Wie zal myn jammerlot verzagten?
 By wie - of waer is troost voór my?
 Al de aerd is doof voór myne klagten,
 Den hemel schynt myn weêrparty!
 'T is tyd dan, om my zelfs te vreéken...
 'K ben 't leven moê! 'k moet ook vergaen! -
 Fluks loopt hy, dol van drift ontsteéken,
 Naer 't blaekend vuer, en... steékt zyn pypken aen.

Belachelyken toevlugt in gevaeren.

Hans kluppel voer op zee, alwaer
Een naekend onweêr, vol gevaer,
Het schip bedreég van allen kant,
De baeren vloógen tot in 't want.
Wyl ieder in dien bangen nood,
Moest worstlen tegen wind en dood,
Men neémt er plank of riem te baet,
Als tot een laetste toeverlaet;
Maer Kluppel ziet dat elk een stuk
Vat in dit dreygend ongeluk,
Dat men op 't een of ander hout
Tot levens redding zich vertrouwt;
Hy grypt een touw, dien lompen gast,
En bind zich aen het anker vast.

Op het graf van eenen muzikant.

Hier rust hy nu die op 't oxael,
Muzik zong, boven 't kerk portael,
Waer hy met meerder eerbied zat,
Dan wel als hy beneden bad;
Doch liefst beviel 't dien muzikant,
Te zitten met het glas in d'hand.

Den bedroogen verraeder.

'T geviel (op eenen tyd wanneer,
 M'op 't strengste zag de wet volvoeren,
 Voór hen die tegen 's keyzers eer
 Het minste woórd maer durfden roeren):
 Dat eenen gast ter herberg kwam,
 Daer hy, met wyde en breede kaeken,
 Vol valschheid 's keyzers eer benam,
 Doór laster op hem uyt te braeken,
 Om d'een' of d'ander' onder all'
 De geén' die daer ten huyze waren,
 Te krygen in zyn net of val;
 Maer is er kwaelyk meê gevaeren;
 Want ieder wist dat dien kalant
 By niemand had een goed vertrouwen,
 Vermits hy was tienstuyvers kwant,
 Die meer is dan een dief te schouwen:
 Na dat hy lang, met veél lawyd,
 Had op den keyzer blyven zwetsen;
 Riep eenen: 'k weét wat schelm gy zyt,
 Zwyg stil, of gy krygt aenstonds kletsen.'
 Hier op, begon den heelen boel,
 Hem zoo met stok als vuyst te dreygen;
 Zy riepen: 'schurk! houd uwen smoel,
 Gy moet van onzen keyzer zwygen:
 Wy eeren hem en zyn gebied;
 Wy kennen hem voór onzen vader,
 En u voór eenen deugeniet:
 Wech! maek u rasch van hier, verraeder:?'

Dan seffens greépen zy den guyt,
 (Want 't waren alle rouwe gasten):
 En dorschten dapper op zyn' huyd,
 'T geén aen dien snoodaerd heel wel pasten:
 Of schoon hy om genade bad,
 'T medoogen was by hen vergeéten,
 Wyl niemand deêrnis met hem had;
 Hy wierd het deurgat uytgesmeéten:
 Daer lag hy grauw en blauw geslaên;
 Wyl ieder een naer d'oorzaak vraegde,
 En als het volk dit had verstaen,
 Dan was er geen die hem beklægde.

Dus is, ten allen tyd, 't verraed
 Gelyk een pest, van elk gehaet.

Den vryen brief-titel.

Tarif, die eens een brief aen zeker ridder zond,
 Had d'ernaem van dien Heer niet hoog genoeg geschreéven,
 Er was, van voór op 't blad, te weynig wit gebleéven,
 Waerom den edelman zich verontweêrdig vond,
 En kloeg hierover by zyn vrienden en bekenden:
 Dan, als Tarif in 't eynd die klagten had gehoord,
 Stond hy verbaesd en half gestoord,
 En ging den edelman een tweeden brief toezenden;
 Hy nam een stuk papier en schreéf er breed en wyd,
 Zyn edle titels op, gansch zwierig, vol in orden,
 Liet dit hem met den brief geworden,
 Waer in geschreéven stond dit aerdige bescheyd:

‘Zie daer, myn edlen Heer, bedien u naer genoeghen,
 Schuyf nu den titel zelf, zoo als 't belieft aen u,
 Gy hebt den vollen vrydom nu,
 Van dien, zoo hoog gy wilt, aen deézen brief te voegen.’
 Dus wierd des ridders waen betaeld,
 Die hem te sterk in d'herssens maeld!

Voorkoming van een boos opzet.

Een rauwen gast, die, meest altyd,
 Vermaek schiep in baldaedigheid,
 Had eens gevogten; 't geen hy meer
 Gedaen had, dan wel deézen keer:
 Maer nu was hy hoe goed hy 't kost,
 Wat hard en dapper afgerost.
 Kwam zoo naer huys, geheel verwoed,
 Rondom beklad van slyk en bloed,
 En opgekropt van razerny,
 Ontvlamd, om zyne weêrparty
 Te vreéken; maer zyn vrouw viel schier
 In onmagt, doór zyn groot getier.
 ‘Een mes! (riep hy) op d'oogenblik.’
 Dan kreég het wyf nog meerder schrik:
 Begon te schreeuwen: ach! laet staen!
 Wilt gy dan eene moord begaen?
 Ach! menschen helpt! ach helpt toch my!
 Hy zal eene moord doen, staet my by. -
 Op dit geschreeuw bedagt ik ras
 Een middel, die heel dienstig was:
 Ik nam myn kapmes, onvervaerd,
 Met dat ik kende zynen aerd;

Maer sleép het eerst, met veél gedruys,
 Wat op den dorpel van het huys;
 En 'k riep tot hem, met groot getier:
 Geen mes, ik heb myn kapmes hier.
 Dat zal er doórgaan, 't mist geen hair,
 Laet uwen boterkrabber daer:
 Sa: haestig, spoedig, maekt gedaen,
 Waer is hy, dien wy kappen gaen?
 Intusschen liep ik al voór op,
 Of 'k eenen klieven ging den kop.
 En als hy my dus bezig zag,
 Schoót hy in eenen harden lach,
 En al zyn woede, nam terstond
 Een eynde, doór dien raeren vond. -
 Dus ziet men, hoe behendigheyd
 Een boos voórneemen nederleyd.
 Dit leert ons in het algemeyn,
 Dat ieder moet voórzigtig zyn,
 In dit of ander rampsgeval,
 Wat men best doen of laeten zal.

Op Wellington, Blucher, en Bulow.

Daer Wellington voert d'heermagt aen,
 En Blucher arend-vaendels pryken,
 En Bulow seyn geéft om te slaen,
 Moet Frankryks leger 't veld ontwyken,
 Of voór hen knielen of vergaen....

De betaelde nieuwsgierigheyd.

Een reyziger, zag naest de baen⁽¹⁾,
 Een pagter zaeyen op den akker:
 Nieuwsgierigheyd deéd hem wat staen,
 En maekte zyne vraeglust wakker;
 ‘Myn landsman (zegt hy) wat voór zaed,
 Zyt gy daer bezig met te zaeyen?’ -
 Den pagter, die geen oog opslaet,
 Stapt voort, houd zynen arm aen 't zaeyen,
 En antwoórd hem: ‘t zyn zotten⁽²⁾, heer.’
 Den reyzer nam dit aen voór spotten;
 En ging dit zeggen fluks te keer:
 ‘Zaeyt wyzen in de plaets van zotten!’
 Den zaeyer antwoórd, koel van zin,
 ‘Mynheer, dit heéft het land niet in.’

Boosheyd van eenen mode-zot.

Ik ging eens, over weynig tyd,
 Doór zekre straet, en zonder weéten,
 Trof ik een huys aen, vol lawyd,
 Of 't bovenste onder wierd gesmeéten;
 Bekeurdheyd hield er my wat staen:
 'K vernam een jongling vol in woede,

- (1) Onder het gebied van Mechelen.
 (2) Zekere vrugten, zotten genaemd.

Die stond te stampen en te slaen;
 Dit gaf my waerelyk vermoede,
 Dat hem groot leed was toegebragt;
 Maer schielyk raekte ik uyt het doólen,
 Van myn nieuwsgierige gedagt:
 'T lawyd was, omdat op de zoólen
 Van zyne leérzen, niet van pas,
 Den zwarten blink gestreéken was.

Eenen valschen ryksdaelder wel besteéd.

Een koopman had een rechtsgeding,
 Het geén hy vreesde kwyt te raeken,
 En mits het lang aen 't lyntjen hing,
 Zond hy, om korter spoed te maeken,
 Zyn knegt met een ryksdaelder, om
 Den pleyter in de hand te steéken,
 Want geld maekt al wat regt is, krom,
 Dus dagt hy, en 't zal voór my spreéken;
 Maer nu geviel het dat dien kwant
 Een valschen daelder had, en deézen
 Stak hy den pleyter in de hand,
 Die hem ontfing met vriendlyk weézen
 En legde hem in zyne kas: -
 Dan na een dag twee, dry, geleéden,
 Zag hy dat 't eenen valschen was
 En ging rasch naer den koopman treéden,
 Hem zeggend: 'Heer, zie daer het geld
 Dat gy hebt doór uw knegt gezonden.'

Den koopman zag het, stond versted,
 En heeft het stuk ook valsch bevonden;
 Terstond riep hy den knegt daer by,
 Dien men den valschen daelder toonde,
 Hoort wat dien viezen snaek dan zey,
 Die zich in 't minste niet verschoonde,
 'Dit geld had tot myn leed en spyt,
 'Myn zakken lang genoeg versleéten
 'En 'k dagt met deéz' gelegendheyd,
 'Zal ik er nu wel weg meê weéten;
 'Dus heb ik dit ondeugend geld
 'Waer geene waer was voór t'erlangen
 'In handen van het recht gesteld,
 'Opdat het zou zyn straf ontfangen.

De vrees en haer gevolg.

Een krygsknegt stond ten midden nagt,
 Met vrees bevangen op de wagt,
 Op eenen buyten post, alwaer
 Den vyand nog was ver van daer.
 Maer een gedruys verwekt zich dan
 En joeg den schrik zoo in den man,
 Die om zyn hert zoodaenig vat
 Of hem de dood op d'hielen zat;
 Hy nam dan zyn geweêr tot baet,
 Als tot zyn eenig toeverlaet.
 Het geén hy afschoót in de lucht
 En steég voort beévend op de vlugt;
 En schreeuwde zoo veél als hy kost
 Ik hoor den vyand op myn post. -

Terstond wierd den alarm geslaên,
 Elk loopt en pakt de wapens aen:
 Deéz' vlugt, die warren onder een,
 Kort om, 't raekt alles op de been,
 Want al wat nauwlyks gaen kon - liep,
 Heel wakker, wyl den vyand sliep;
 Doch deézen lag eene uer, twee, dry,
 Van daer in zyne tenten vry.
 Gelyk men dan bevond in 't end
 Dat daer geen vyand was omtrent,
 Dat al het roepen en 't geschreeuw
 Ontstaen was doór wat ys en sneeuw,
 'T geén met gedruys, doór 't dooyend weêr,
 Zich stortte van de hoogtens neêr,
 Dat den soldaet in de ooren klonk,
 Wyl 't hert hem tot de teenen zonk;
 Die doór dien scheut, by misgedagt,
 Het alles had in roer gebragt. -
 Zie daer, hoe eenen blooden held
 Een legerschaer te schande stelt. -
 Vertrouwt dan zulken schildwagt nooyt
 De buyten posten, als het dooyt.

Op het graf van eenen advocaet.

Dit graf bedekt een advocaet,
 Een eersten plyter in den raed;
 Maer 't spyt my dat dien grooten stryder
 Nog was een grootren beurzesnyder.

Op het graf van eenen dichter.

Hier ligt een rymelaer begraeven,
 Of liever eenen rammelaer,
 Die niet als *Vondel*, hoog wou draeven,
 Maer *Cats* navolgen, plat en klaer.
 Hy gaf zyn rymkens t'allen kanten,
 Meest aen onkundige kalanten,
 En, onder nederigen schyn,
 Zogt hy van hun bestofd te zyn.
 'T is spyt dat hy moet blyven slaepen,
 Die *Cats*, zoo wonder! - na kon aepen.

Op Senontes.

Senontes, mint het fransch,
 Kan 't nederduytsch niet leézen,
 Hy walgt van dit, zyn' moedertael:
Voltaire is zynen *principael*,
 Want hy wilt, in het kort,
 Poeët en vrygeest weézen.

Op de veldslagen van de Patriotten en Keyzerlyken voorgevallen in de Sinxendagen 1790.

Wat leed komt thans myn hert te prangen,
Van waer komt deéze suffery?
Wat reên verbluft den lust in my,
En drukt de schaemverf op de wangen;
Den moed is teenemael verdoofd,
Doór schande en smaed gansch afgeslooft;
Hoe treft de smert myne ingewanden!
Ach! hoe bezwaerlyk valt den smaed,
Hoe onverdraegzaam is de schande
Dat Neêrlands leger vlugten gaet.
Wat laffe vrees heeft hen doen wyken;
Is dan den moed voór land en kerk
Te niet, en zal dit grootsche werk
Den vollen zegen niet bereyken?
Zal dan de tempelrooverij
Herneémen haere heerschappy?
Of zullen wy in slaefsche boeyen
Aen vrede beuls zyn blootgesteld;
O! neén, den moed gaet weér herbloeyen,
Men dryft den vyand uyt het veld.

Aen de aertshertog Carel, op zyne intreéde in de hoofdstad van Brabant, en zyne kragtdaedige belofte voor de handhaeving der constitutie 1790.

Een kalme vrees, ô Prins! doórgriefft der Belgen herten!
 Uw komst verzagt hun nyepend leed;
 Uw zoete vriendschap strekt een' heelzalf voór hun smerten,
 Nu gy zyt voór hun recht gereed
 Met heyl en omzigtigheyd, vast waekzaam zorg te draegen.
 Daer 't lang betraende vaderland,
 Doór uwe gunst, een traen tot lessching af gaet vaegen:
 Dus houd weér d'hoóp aen 't anker stand.
 Maer eene agterdogt, zoo vol nadenklykheden,
 Beklemt haer altyd trouwe ziel;
 Die meer als eenwerf is doór valschen glans misleden,
 Dugt - of haer 't onheyl weêrgeviel....
 Een goed voóruytzigt kan de hertprang wel verzagten;
 Doch, nimmer laet haer perssing af. -
 Flauwmoedige! - verban die vrees uyt uw gedagten
 En smoor ze in 't eeuwig zwygend graf.
 Hoe, durft gy twyflen! - daer zyn' Hoogheyd ingenomen,
 Met Neêrlands hoogen wederspoed,
 Tragt al die rampen en ellende voór te komen,
 Wyl hy het recht herbloeyen doet,
 En uyt het kerkerhol ten heerschtroon heéft verheven.
 Het vaderlandsch verbleekt gelaet,
 Komt thans een lachende oog, een bos van vreugd te geéven,
 Nu 't ziet herleéven kerk en staet.

Was wantrouw niet in 't hert der sombre Belgiaenen?
 Elk hief, ô Prins! u bly ten top,
 En zong u lof, ô ja! met vreugd en liefde traenen,
 In alle ronde opregtheyd op! -
 Geliefden Landvoogd! denk - denk aen uwe onderzaeten, -
 Maer ach! gy kent - gy kent nog niet,
 Hun zuyvre zugt zoo eng verknogt aen Kerk en Staeten,
 Voór hem die trouw naer 't recht gebied.
 Vergeéf ons toch dit heusch, maer half mistrouwend denken!
 Gy jaegt doór proeven van uw deugd
 Onz' laffe twyfling wech; doór 't land zyn recht te schenken,
 Word gy het voórwerp aller vreugd!

Aen het juygend en zugtend Nederland. 1793.

Myn vaderland, hoe ruylt gy weêr,
 Uw slaefsche boey voór 's vryheyds speêr?
 Hoe wonderbaer, hoe onbestendig,
 Zyt gy de speêlpop van des sterflings woesten lust?
 Ik hoor u juygen wyl ge ellendig
 Bekrompe zugten loost in uw verlose kust:
 Op d'eersten stond dan komt die werking veél verbaezen,
 Waer van zy aen 't opregt gemoed
 Met reên haer waerheyd schynen doet;
 Maer ach! doórstraelden zy eens 't oogvlies van den dwaezen!

Hoe heylryk zou de eendragtigheid,
 Aen aerde en hemel toegewyd,

In vreugd en nypende oogenblikken,
 Altyd gestrengeld in een heylgen vriendschapsband,
 Voór geene wereldsrampen schrikken,
 Maer leéven in een *hert* voór Kerk en Vaderland!
 Die thans gefolterd zyn in zwaere tegenspoeden,
 Misschien veél dieper dan men gist,
 God gave dat myn oórdeel mist,
 En zyn alwerkend' hand die alles leyd ten goede.

Maer hoe blyf ik in twyfel staen?
 Daer 't nationaele zegevaen
 Zoo lieflyk fladdert in onz' steden?
 Daer Frankryks heldenstoet, met vrolyk handgeluyd
 Van 't juygend volk als word aenbeden;
 Het galmt zyn oórlogs deugd ten blyden boezem uyt;
 Waer van het zeker al zyn welvaert heéft te wagten,
 En steéds gaet leéven los en vry
 Van dueren tyd en dwinglandy:
 Zoo strookt zich Neêrlandsch volk met wufte streel gedagten.

Maer zagt myn lieve vaderland,
 Verlost uyt Caesars slaefschen band,
 'T is waer, uw vryheyd schynt herboóren;
 Maer denk - ach! denk toch eens wat u te dugten staet!
 Uw ziel is reeds 't verderf gezwoóren,
 En gy - gy siddert niet, daer 't helsche monsterzaed
 U, en den agterneéf ten vloekpoel in wil domplen...
 En beéf... en smeekt de Almogendheyd,
 Dat hy zyn bruyd, de Kerk, bevryd
 Van 't snood vrygeestendom dat haer tragt t'overromplen.

Die vrees, die knaegende agterdogt,
 Voór aller vreedste landgedrogt,
 Doórfoltert uwe ingewanden;
 Uw steun, uw toeverlaet grimt u balstarrig aen,
 En aest om aen uw weêrdste panden,
 Uw duerbaer heyligdom den plunderklauw te slaen,
 Uw juyggalm klonk te vroeg voór die het land verdelgen,
 Doór wie ons vryheyd word geroofd
 En al onze heerlykheyd verdoofd,
 Zyn als een draek aen al de welgeboórne Belgen.

En dit, dit godloos vloekgespan,
 Kleéft aen een vryen zielstyrán,
 Die elk wilt naer zyn wetten dwingen,
 En 't wufte volk doór goud en vleytael blinddoekt om
 Der dieren vryheyd op te dringen,
 T'ontvremden aen de deugd van 't heylig Christendom;
 Maer belg u niet dat wy die vryheyd slaefsheyd noemen,
 Gebroed in helschen monsternest,
 Uyt adderslym dat 't land verpest,
 En haer nog scherper dan een stuggen dwingland doemen.

Ellendig menschdom ligt, ach! ligt
 Den blinddoek van uw dom gezigt!
 Gy ziet in middag zonnestraelen
 Een raezerny die gy uw vryheyds schenker waent,
 En juygt met roem dier zegepraelen,
 Wier dolle kling u 't spoór ten eeuwgen afgrond baent,
 En die, die blyft gy nog den lof en hulde geéven,
 Die 's vryheyds rechten gansch tot niet
 Verbryzlen doór haer dwanggebied,
 En 't volk, zyns ondanks, doen naer snoode wetten leéven.

Beteugel uw doldriftig hert
 Herpeys uw reeds voórspelde smert,
 En wil uw aklig lot beschouwen,
 Gy ziet van ver en by u ramp op ramp bereyd,
 Doch stelt op de almagt uw vertrouwen;
 Bewaek de blanke deugd, toon dat gy christen zyt,
 Dan lacht uw moedig hert met moord- en marteltuygen;
 Dan staet ze al 't forschgeweld ten doel,
 Van hel en 's werelds vreed gewoel,
 Dat eyndlyk zat van woên moet voór uw kloekheyd buygen.

Vaer dan, vaer boosheyd, vaer dan voort
 In kryggeschrey, in moord op moord,
 Ja, vreeder grouwlen aen te regten,
 Ach! span al uwe kragt zoo veél gy kont te werk
 Om bloedig eertropheên te vlegten....
 De dappre christne deugd behoud het zegeperk,
 'T is vrugtloos, laet af - nooyt zult gy toch zegepraelen.
 Hoe sterker gy haer onderdrukt,
 Hoe dat ze rykre lauwren plukt,
 Wiens heldre glansen met onwelkbren luyster straelen.

Myn vaderland, het perst my zeer!
 Dat gy die hemelblinkende eer,
 Zoud dam, en trouweloos bevlecken;
 Doór nieuw verlichten, u zoo vadzigh blinden liet -
 Die 't volk aen 't heylzaem licht onttrekken,
 En in een nagt leyd, daer 't nooyt vaele schaduw ziet.
 Maer neén! ik moet helaes! met droeven weêrzin leyden;
 Dat telgen uyt ons bloed gebaerd
 Aen recht en godsdienst gansch ontaerd,
 Hun eer, hun trouw, hun eed, voór goud, voór ampt ontwyden.

Zoo viert de boosheyd 't zelfs belang;
 Den godsdienst agt zy droom of dwang,
 Uyt 't bryn der priestren voort geboóren;
 Zy dult geen brydel aen haer laster vollen muyl:
 Maer als een peérd dat pad en spoóren,
 Wen 't zonder man en toom al hollend slaet en kuyt
 Doórvrent, en draeft, en stuyft langst hek en haeg te enden,
 Doór vryheyds dollen weélde kort,
 Op stronk of pael de dood in stort,
 Dus ploft Gods bliksem eens den vrygeest in de ellende.

Alwaer zyn lachen in geweest,
 Zyn juygen in een naer gesteen,
 Zyn vryheydslint in slaefsche kluyster,
 Verandren zal, daer 't licht zyns dwaelings vast ontsiekt
 'T gesolferd pik van 't eeuwig duyster,
 Den strafkolk daer Gods vraek het godloos mensdom vreékt.
 Zie daer myn vaderland - het eynd dier juygelingen,
 Maer gy die heden zugt en schreyd
 En voór Messias leering stryd,
 Zult eens het glorie-lied ten spyt der boosheyd zingen....

Het verzwéégen antwoord. 1794.

O Nederland! wat slag heéft u op 't felst getroffen?
 Wie deéd u in een zee van traenen nederploffen?
 Wie heéft uw heylig recht ontwyd met forschgeweld?
 Wie heéft uw zweet en bloed baldaedig afgeknelde?
 Wie heéft uw dollen drift tot vryheyd aengeprikkeld,
 En zoo in slaeverny ellendig ingewikkeld?

Wie heeft den blinddoek om uw dwaelziek oog gedraeyd,
 En in de sluymerwieg met honinggif gepaeyd?
 Wie heeft met schyn van recht de moordkling opgeheven,
 En waent het troongebied den jongsten steek te geéven?
 Wie heeft, ô vryheyd! u mishandeld en verraên
 En in 't ondraeglyk jok van foltering geslaên?
 Wie heeft de roofharpy uyt d'afgrond opgedonderd?
 Wie heeft kasteel en hut verwoest en uytgeplonderd?
 Wie prangt den adeldom zyn goud te rooven af?
 Wie ploft het koopgeluk in 't opgedolven graf?
 Wie werpt den borger al zyn hoóp en hert aenstukken?
 Wie dompelt 's landsmans vreugd in smertende ongelukken?
 Wie heeft godsdienaers op het altaer van de vraek
 Geofferd en geslagt uyt kortswyl en vermaek?
 Wie slaet den gierklauw op onz' schoonste kerksieraeden?
 Wie kan zyn kalle maeg van diefstal niet verzaeden?
 Wie dwingt, wie prangt, wie stroopt, wie roept ons moord en brand,
 Met broederschap of dood ons heyloos vaderland?
 Wie deéd met duyzen rampzalig onderdrukken
 En doór de moordbyl aen het levenslicht ontrukken?
 Wie heeft de onnoozelheyd beledigd en belaegd
 En met ontmentsch getier in ballingschap gejaegd?
 Wie heeft het teedre wigt nog hangend met de lippen
 Aen 's moeders borst ontrukkt? wie deéd het naer de tippen
 Zyn armtjes reyken, tot zyns zoetste levenstroost?
 Wie wekte het gekerm 'ô God! myn kind, myn kroost,'
 En deéd doór boefsgeweld de moeder doods ten gronden
 Bezwymen! - ach! wie heeft haer duerbaer egt geschonden?
 Wie blyft in 't hert versteend voór jammer traenendouw
 Van jeugd en ouderling, van wees en weduwwrouw?
 Wie heeft doór tygeraerd, van bloeddorst nimmer dronken
 Ons land erbermelyk in slaeverny geklonken,

En in den magren nood en bleeken angst gebragt?
 Wie zingt des vryheyds lof terwyl hy haer verkragt?
 Wie zwaeyt de vuyge slaef haer helsche offergeuren?
 Wat vrede zien wy 't hert der vryheyd openscheuren?
 Wie heeft uyt Plutoós kolk gedrogten saemgerot
 Ten vloek van 't menschendom van schepselen en God? -
 Wie blaekt op Kerk en Staet met fel ontvlamden toóren?
 Wie dan - myn vaderland! heeft u den val gezwoóren?
 Wat monster slorpt en zuyp de traenen, zweet en bloed,
 En dekt, en mest den balg met afgeplonderd goed?
 Wie durft in 't heylig koor van 's hemels tempel daken,
 Een nieuw afgodery den christen wys gaen maeken?
 Wie plaetst het eerloos beéld in Jesus heyligdom?
 Wie is voór 't beéld der reên verblind en doof en stom?
 Wie zien wy 't dieventuyg en moorders rad verslinden?
 Zou den verdelger zich hier aen niet pligtig vinden?
 Wie laet noch mensch, noch dier, noch oogst, noch ooft, noch plant,
 Noch tuyn, noch staek, noch stulp, noch bouw, noch kerk in stand? ...
 Dan wie - myn vaderland! - wie - wie zyn die barbaeren?
 Maer zagt - het antwoórd bragt my wis in lyfsgevaeren,
 Ik zugt - ik smoor dit woórd - ô God! wend van ons af
 Die monsters; toon een wenk, een wenk stort hen in 't graf.

Klinkdicht op den verjaerdag der moordfeest van Lodewyk den XVI, koning van Frankryk.

Een godvergeéten rot, gevloekte monsterdieren,
 Stelt thans zyn eer en roem in d'hoogste gruweldaên;

Haer koning kon den klauw dier beulen niet ontgaen,
 Van welkers moord zy nog vermetel feestdag vieren...
 De dolle muytzugt juygt, by haere bloedbanieren,
 Als had ze aen 's vorsten-moord een heldendaed bestaen,
 O snoodheyd! wie? - wie ziet dit zonder nadruk aen!
 Als hy, die zich te vreên doór muysters laet bestieren;
 Die de agtingsweërde deugd den toegang heéft ontzeyd,
 En, om d'ontvalle brok, den roof- en bloedhond vleyt,
 Den slaefschien wierook zwaeyt aen vry geweldenaeren:
 En doór een dollen drift haer de eer en hulde gééft
 Voór wie de eenvoudigheyd in naere hollen beéft,
 Terwyl zy smeekt aen God, dat hy hen zou bedaeren,

Klinkdicht op den tribunael. 1795.

Hier daegt men de onschuld voór een' wetteloozen raed
 Van schurken die het recht van Kerk en Staet vernielen,
 Voór wie een vryen mensch moet siddrend nederknielen,
 Zoo stroopt en prangt men 't volk uyt nydig' eygebaet.

Men noemt het menschen liefd, maer helschen wrok en haet,
 Weét onder zulken schyn de onnoozelheyd t'ontzielen;
 De vryheyd is het mom der vreedde plunderfielen,
 Waer onder dwinglandy van roofzugt zwanger gaet.

Elk eerlyk borger zugt en moet van druk verkwynen,
 Men perst hem goud en schat en bloed en traenen af,
 Men drygt de godsdienst zelfs te domplen in het graf,

Of haer onwrikbren bouw geweldig t'ondermynen;
 Maer bloedbeul.... peys dat God den rechter van ons all'
 Zyn vraek voór 't schuldloos bloed ter vuerschaer vreeken zal.

De ontmomde en vryheyd preékende schyndeugd. 1795.

Wat heusche tael, wat schoonen gloór,
 Zie ik op 't deftig weézen hangen! -
 Hier straelt de menschenliefde en wyze heersching doór,
 Geen wonder, dat het volk zingt lof- en zegezangen.
 Een seraph schynt hier neêrghedaeld
 Van 's hemelsch trans doór locht en wolken;
 In woórden en gebaer, ten steun en troost der volken.
 Myn vaderland ken, uw geluk!
 En stelp de traenen, stut den druk.

Maer hoe! - met wat al vriendlykheyd
 Ontvouwt hy zyn doórkneéde reden;
 Geen grooten kruysgezant, geen wyze majesteyt
 Van 't diep verwondrend hert geëerd en aengebeden,
 Kan zoo voldoen der volken wensch: -
 Triumf! - nu is den tyd gekomen,
 Men krygt *de rechten van den mensch*,
 Die doór tyrannendwang der wereld zyn ontnomen.
 Leert haer dan kennen blinde volk,
 Doór 't heylig spraeklid van dien tolk.

Hy leert, hy onderrigt en boeyt
 Uw aendagt aen zyn schrandre lippen,
 Waer van, tot 's volks geluk, een beék van honing vloeyt,
 Die d'herten (thans onslaekt uyt haer benouwde knippen)

Verlekkerd doór zyn zoete reên;
 En rukt den blinddoek van uwe oogen:
 Maer ach! myn vaderland waer heên; -
 Misgrypt u niet aen al zyn vleyend mededoogen....
 Hy schynt reeds met uw lot begaen,
 En helaes! - daer laeyt een zielsorkaen! ...

Ach! wil - wil hem eens van naby
 Omzigtig - en bedaerd beschouwen, -
 Of dat die wyze reên, die 't volk ten lichtbaek zy.
 Die hy hen heylig komt met eede voór te houën, -
 Of die ten uytvoer word gebragt?
 Of dat der menschen rechten bloeyen?
 Of slaefsch dwangzugt ligt verkragt?
 Of dat het land gevoelt de ontslaeking zyner boeyen?
 Of dat den mensch doór 't nieuw gebied
 Zyn vrygeboóren recht geniet? -

Niets, niets zult gy, myn vaderland,
 In al die onderzoeking vinden,
 Als telkens zwaerder juk en vreeder slaefsch band.
 En dus word ge om den tuyn geleyd gelyk de blinden:
 Want schynrecht doet met zelfsbelang
 Een waeren bloedraed weêr herleéven.
 De dweepzugt zingt sireéne zang:
 Maer 't volk, hoe lief zy lokt, wilt aen haer aes niet kleéven;
 Hoe zeer den vrygeest preékt en vleyt
 Het word nog niet zoo ligt verleyd.

Al zagtjes word men meer verlicht, -
 Den blinddoek is tot vloers versleéten.
 Den wargeest stelt zich vry ten toon voór elks gezigt:
 'T geperste volk begint zyn schyndeugd af te meéten,
 Het gaet hem onder 't mom bezien,
 Alwaer zich 't monster houd verschoólen,
 Dat waent d'heel wereld te gebiën
 Doór nieuwe rechten! maer - gebraekt uyt slangen holen,
 Of uytgebroed in 't godloos bryn
 Die voór geen mensch aenneémlyk zyn!

Is 't menschen recht dat onze kust
 Ging in een rouwen beyaerd vormen,
 Of zyn het menschen? - was 't uyt menschen liefde lust
 Dat zy, gelyk een zwerm van weémelende wormen,
 Ons veld en woud en boomgaerd fruyt
 Afknaegden tot de jongste loten,
 En rukten stam en wortel uyt,
 Zyn 't menschen - zyn, ô God! dit onz' natuergenoóten,
 Die struyk en lasch in veld en schuer
 Ten grond verdelgden doór het vuer.

Zyn 't menschen of is 't broedermin,
 Onz' braeve vaderlandsche mannen,
 Hun goud en schatten, al hun eere lyk gewin
 T'ontweldigen - dit heet nu de eygebaet verbannen.
 Zyn 't menschen die uyt vrok en nyd,
 Om zelfsbelang hun handen baeden
 In traenen van de onnoozelheyd.
 Zyn 't menschen die hun vriend en maeg en bloed verraeden;
 Zyn 't menschen! - of is 't helsch gebroed
 Dat goud opvischt uyt menschen bloed?

En - zulk een slach geeft ons de wet!
 Die 't kerklyk Hoofd en God verzaeken;
 Doór hen (dus waent men) is ons land van 't juk gered,
 Gered - doemweêrdig woórd dit doet myn zangdrift blaeken;
 Die monsters hebben ons verlost, -
 Ik voel my in de kluysters gloóren!
 Al schoon 't myn bloed en leven kost;
 Den Hemel kent myn hert! 'k ben vryen Belg geboóren,
 Getrouw aen neêrlandsch recht en God!
 Geen fransch - maer brabantisch patriot!

'K vloek schyndeugd die geen hemel vreest!
 Die niets dan eyge driften voestert,
 En reden voed gelyk een redelooze beest,
 Die in het huylend woud haer welpen likt en koestert;
 Die zoekt hier doór haer streelend mom,
 Vol pest verwekkende adem togten,
 T'hervormen 't roomsche Christendom,
 Tot helsche slaeven, tot haer meê natuer gedrogten,
 Braek schyndeugd, braek uw persch fenyn,
 Word mensch, en leer wat menschen zyn.

'T verblinde volk heeft stroomen bloed
 Vergoóten voór die landtyrannen;
 Ten steun en staeving van hun godloos euvelmoed,
 Om dus de blanke deugd ter wereld uyt te bannen,
 Een sein van haer bebloede hand
 Doet elk in doodschen angst versterven,
 De dwangzugt prest en schreeuwt 'het land
 De vryheyd vergt uw bloed' helaes! tot 's volks verderven,
 Ruk aen, ô monster der natuer!
 Maer sidder voór Gods bliksem vuer! ...

Nog waent dien godvergeéten drom,
 Gevloekte eedverbondelingen,
 Zyn snoode grouweldaên te dekken met het mom,
 Daer schyn menschlievendheid ons hert en keél toevringen;
 Haer valsche deugden kan een kind,
 Dat nauwlyks oórdeel heéft, bespeuren,
 Haer vriendenkroost hoe stom en blind
 Zit by een gring stuk brood en kouden heêrd te treuren;
 Het zugt en klaegt wyl de armoê drukt,
 Helaes! hoe is onz' hoóp mislukt!

Geen zugt tot wanhoóp maeke ons las,
 Al perst men zweet en bloed en traenen,
 Al regt men 't vel van ons gemergeld lichaem af,
 Standvaste trouw zal eens den weg ter vryheid baenen,
 De bloedrol van de dwinglandy
 Zal eyndlyk wel volspeél geraeken,
 Den plonderfiel zyn' dweepery
 Doet reeds al 't knorrend grauw in heeten toörn ontblaeken;
 'T beproeft nu in wat schoonen schyn
 Ontaerde landgedrogten zyn.

Nu, nu voelt gy, myn vaderland,
 Hoe ver de godvergeétne dwaelen;
 Hoe u den vrygeest boeyt in vryheids slaefschen band;
 Den honger leert u thans uw dollen drift bepaelen;
 Gy ziet nu wat de boosheyd doet,
 Die God met blindheyd heéft geslaegen;
 Hy leert u dat een vrygemoed
 Altyd voór zyne wet moet diepen eerbied draegen;
 Maer denk - terwyl hy u kastyd,
 Dat hy nog steéds uw zaek bepleyt.

Verdrukte borgers, ach! gevoelt
 De waerheyd van myn citertoonen;
 Myn hert, myn zangtuylg dat uw aller heyl bedoelt.
 Tragt der oude vaders deugd in uw gemoed te troonen;
 Gy kent uw gryze wet en pligt,
 Wilt ze heyliglyk in eede houden....
 Nu ziet gy 't masker afgeligt
 En 't monster naekt dat ge eerst een engel wilde aenschouwen.
 Dat het zyn woede vreeke aen my,
 'K ben slaef maer hert en ziel is vry.

Den vremdeling en den borger op het zien van eene gerechts-straf. 1796.

Vremd.

Wat zal op dit tooneel geschiên?
 Myn vriend, komt daer een janpotagie speélen?
 En daer zyn menschen op zoo 'k zien,

Borg.

'T zyn dieven die te pronken staen voór 't steélen.

Vremd.

Voór 't steélen! hoe! verdient dit straf,
 Ik meynde dat dit vry stond hier te lande;

Borg.

Ja vry voór die, die 't vonnis gaf.

Vremd.

Stil - stil gy doet uw rechters smaed en schande,

Borg.

Onz' rechters, die zyn lang verjaegd,
 Van als hier 't fransch-gespuys begon te stroopen;
 Doór vluggen zyn wy nu geplaegd
 Die ziel en land voór een stuk brood verkoopen;
 Dat is ons borgerlyk bestier!

Vremd.

'K begryp dat niet - wie heéft hen aendoen stellen?

Borg.

Er weét geen mensch op wat manier
 Dat dit gebeurd is - 'k zal u niet vertellen.

Vremd.

Wel koós het volk hen zelve niet?

Borg.

Geen eerlyk man heéft van dien keus geweeten.

Dat is doór eene *klups* geschied,

Daer die zoo wondre wet heéft voórgezeten,

Vremd.

Word hier het volk op zulke wys
Behandeld in deéz' vry en heylryke oórden?

'K was liever, schoon 'k voór slaefsheyd ys,
In turksche boey als fransche vryheyds koorden.

Op het draegen der lintstrikken (cocardes.) 1796.

Men kan niet in ons vaderland
De minste oneenigheyd vermoeden,
Want de eendragt heerscht ten allen kant
Juyst niet in 't hert, maer op de hoeden.
Men ziet, en 't is een vremd gedagt,
Van iedereen cocardes draegen.
De vryheyd weét doór liefdekragt
Het gansche menschdom te behaegen;
O vryheyd! wat al edeldaên,
Werkt gy niet uyt op onze herten;
Die boey en ballingschap versmaên
En zelfs de dood in 't aenzigt terten;
Maer daer de vuyle slaeverny
Een lintstrik op den hoed doet steéken,
Die zich vermomt doór 't woórd van *vry*,
Zal ze ieders haet en vraeke kweéken.
Ontmenschte fielen! die de prang
Op 's borgers hert en keéle zetten,

Een vryen mensch doór slaefschen dwang
 Doen volgen die gevloekte wetten,
 Geen mensch mag vry gaen of hy moet,
 Doór 't dwangbevel van snoode dieven,
 Een teeken draegen op den hoed,
 En van een stof die zy believeen.
 Zou men zoo aen die zagte wet
 In 't allerminst nalaetig blyven,
 Dan word men aenstonds vastgezet,
 Men laet hem los voór slaefsche schyven.

Oogslag op de staetsomwenteling.

Wyl 't dondrend' krygs-tempeest, met bloed en vuer omgeéven,
 Is aen Europas oog, tot heyl des volks, verdreéven;
 Gevoel ik eene vreugd, waer doór myn vlyt ontbrand,
 Die my tot zingen noopt uyt liefde voór myn land.
 'K zie bleeke droefheyd hier niet kwynen als te voóren;
 Maer roosverf op de wang van vergenoegen gloóren.
 Het veld, dat lag voórheén met lyken rond gestrooyd,
 Is nu met groen-lievry en frisch gebloemt getooyd.
 Den nyvren akkerman, die stulp en erf moest derven,
 Gaet niet ellendig meer als balling omme zwerven;
 Hy is voór boom of kant, noch schuer, noch stal bedugt,
 Geen' hoof, van 't ruyterpeêrd, verplet nu plant of vrugt:
 Geen doórnen van verdriet die hem het hert doórbooren,
 Doór 't schrikkelyke lot van zynen zoón te hooren,
 Die naer het bloedig veld, op 's dwinglands wenk moet gaen;
 'T geén hem, en vriend en maeg deéd smelten in getraen.

In zulken toestand kom ik ook de steên bespeuren,
 Waer onlangs nog het volk doodverwig zat te treuren:
 Geen' moeder vind ik daer in diep getroffe smert,
 Omdat zy haere telg zag scheuren van haer hert;
 Maer hier ontmoet ik een', die haeren zoón, by 't zwoegen
 Van 't kloppend hert, omhelst, met traenen van genoeg:
 Een zoón - die 's Hemels gunst, zyn' weêrkomst danken moet;
 Wyl 't leger des *tirans* vermoord was in het bloed.
 Zoo zie ik te allen kant, met vreugd en mededoogen,
 Een merkelyk getal dier treffende vertoogen.
 Daer zie ik eene vrouw, die reeds had lang gekwynd,
 Om haeren lieven man, van elk voor dood gemeynd,
 Bezwymen - ach! hoe doet die vreugd myn ziel verrukken!
 Wyl ik hem, als uyt 't graf, haer zie in de ermen drukken...

Thans treft myn weydend oog een voórig schouwspel aen
 Hoe dat de vreedheyd heeft haer snoode hand geslaên
 Aen de eygdommen van Gods tempels en altaeren,
 Die zy baldaedig, met haer helsche legerschaeren
 Beroofde en plunderde, doór ysselyk geweld,
 De priesters vast greép, en in ketenen gekneld
 By d'hairen sleép, en wierp ze in donkre grouwelkuylen,
 In stinkend' hollen, daer noch leeuw, noch beêr zou schuylen!
 Maer ach! - ik zie de moord zelfs stappen op 't schavot,
 Waer zy de onnoozelheyd, ô deêrnis weêrdig lot!
 Doór 't halsmes smoort in 't bloed! ... zoo zag men doór die fielen,
 Als rechters aengesteld, met duyzenden vernielen;
 Ja zelfs den koning kon haer klauwen niet ontgaen,
 Hy moest, in 't aenzien van al 't volk, de dood doórstaen.
 Zyn' weêrde *gemaelin*, in die verwoede dagen,
 Kon zich, ô grouwel! van die beulen niet ontslaegen;
 Zy wierd ook schuldeloos, als hy, voór 't recht gebragt,
 Gevonnist tot de dood, en op 't schavot geslagt.

Ja dit ontaerde rot, in 's Hemels vloek geboóren,
 Had heel den leliestam den ondergang gezwoóren....
 'K zwyg van Elisabeth⁽¹⁾, en ander edel liên,
 Die 't hoofd zyn afgesneên doór 't mes der *guillotien*:
 Want al wie adeldom, of christne deugd bezaten,
 Die moesten 't leven, doch, meest om hunne schatten, laeten.
 Niets kon 't geweld ontgaen dier bloedig' heerschappy;
 Men zong er 't vryheidslied, en niemand was er vry,
 Dan alle, die de rol van moorden en van steélen,
 Van landverraedery, voór haer belang, kon speélen.
 Zie daer hoe zich een volk in grouwelpoelen stort; -
 Daer muyt- en baetzugt heerscht, en God geloochend word...
 Nu wend ik mynen geest van deéze treurvertoogen;
 Wyl een, niet minder vreed, my hier weêr komt voór oogen,
 Dat Roomen, dat g'heel de aerd zal in geheugen staen,
 Zoo lang den vorst der Kerk gebied op 't *Vaticaan!*
 Daer grypt de raezerny, zoo godloos als vermetel,
 Gods Stedehouder aen, en rukt hem van den zetel!
 Zy rooft, verwoest, vernielt, wat ze in haer' vaert ontmoet,
 Verbrand, vermoord en stampt al 't heylig met den voet!
 Niets kan de woede van die snoode muyters toemen.
 Zy plunderen 't *Capitoól*, en al den prael van Roomen,
 En sleépen zoo den buyt, van 't oud en ryk gewest,
 Op kar en wagen meê naer hunnen dievennest.
 Het lust my langer niet hun vreedheyd te verbryden,
 Die Duytsch, en Pruysch en Rusch zal heugen te allen tyden,
 Die Spaenjaerd en Poólak, en Italiaen bevond,
 En Nederlander doemt - zoo lang de wereld rond
 Om haeren aspunt draeyt... al de aerd' zal nooyt vergeéten,
 Dat Frankryks troon is doór den vrygeest omgesmeéten,

(1) Maria-Elisabeth, zuster van den koning.

Die thans zyn snoodheyd boet doór welverdiende straf! -
 Niets bergt zyn euveldaên - dan slechts een stinkend graf.
 Daer ligt hy afgemat van stroopen en vernielen,
 Van maegdenschendery, van branden en ontzielen.
 Hy zingt, om goud of ambt, of zugt tot ydel' eer,
 Den valschen lofzang van den *aerts tyran* niet meer!
 Dien vreedden, kan de borst nog 's vieyers hoofd versieren,
 'T zy doór het kruys van eer, of krans van bloedlaurieren:
 Hy zelfs zit magteloos, verkropt doór smert en wee,
 Op eene⁽¹⁾ hoogte, die zich opdoet in de zee,
 Die weynig ueren lands in omtrek komt beslaegen,
 Waer hem de wanhoóp geéft zyn eygen hert te knaegen!
 Daer ligt die glansryke eer van dien geweldenaer!
 Den schrik - den vloek van 't volk - den land- en kerkbarbaer!
 Zoo temde 't magtig zweêrd der mogendheên zyn' woede,
 Tot eene wisse straf van 's hemels geesselroede.
 Triumf! wy zyn gered! - het vaderland herleéft!
 Gedankt zy God, en hy die ons den vrede geéft,
 Die ievert om het zaed der monsters uyt te roeyen,
 En de oude zeden in onz' Belgen weêr doet bloeyen!
 Dat valschheyd en bedrog, geweld en eygebaet,
 Voórtaen niet meer bekleên het kussen van den Staet.
 Met deéze hoóp gesterkt, in myn bespiegelingen,
 Gae ik, doór vreugd gestreeld, dit vredetoontje zingen.
 De schorre krygstrompet, en de oórlogstrommel zwygt.
 Men hoort geen' wapenkreét die ons met moord bedreygt.
 Den kryg is wars van 't bloedvergietend' zweêrd te draegen;
 Men geéft het afgestreên aen vaelen roest te knaegen.
 De lieve vrolykheyd doórstreelt gediert en vee
 En stomme visschen zelfs in vyver, meêr en zee.

(1) Een eylandje in de Middenlandsche-Zee, genaemd de [...].

Het schaep mag met het lam nu vry in 't weygroen speelen.
 'T gevogelt zingt in 't woud met blyder orgelkeelen;
 En daer een jammerpoel van bloed en traenen was,
 Is een kristallen stroom met lachend kruyd en gras.
 Hoe wonderbaer, ô God! zyt gy in al uw daeden!
 Dan werpt gy doórens - nu weêr roozen op onz' paden! -
 Al 't land is een trafreel van aengenaemen lust!
 Natuer ontfluykt van vreugd! daer elk den vrede kust,
 Wy zien den ouderdom als wederom verjongen!
 De jeugd word tot geen kryg van een *tyran* gedwongen.
 Men hoort het dankgezag, in 's Hemels bedehuys,
 Voór het verdelgen der vervolgers van Gods kruys.
 Nu stapt het priesterdom, in onz' verlose steden,
 Naer 't heylig autaer toe met onbenauwde treéden.
 Godslasteraer, die lang heéft zyne tong geroerd
 Zit met den krop in 't hert en is den muyl gesnoerd.
 Welhaest zal men Euroóp, in schaduw van olyven,
 Doór algemeenen vreê, en welvaert zien beklyven.
 Dat allen onderdaen zyn vorst gehoorzaam zy!
 Waer elk zyn recht bemint, daer bloeyt de heerschappy.
 Dit is al wat ik aen myn vaderland kom wenschen,
 Uyt liefde voór het volk en al myn medemenschen.
 O Hemel! geéf dat nooyt den oórlog ons meer drukk',
 Dat vrede by ons woon' met eendragt en geluk!

EYNDE.